

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΑΙ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΓΛΥΠΤΟΥ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΓΑΣΣΑΙΑ ΠΟΛΙΤΑΝΑΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

Η 14 ΜΑΪΟΥ

ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΘΥΣΙΑ

ΤΟ ΚΥΑΝΟΥΝ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Η ΓΑΛΑΤΕΙΑΔΕΝΑ ΜΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΝΘΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑ
ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΓΟΥΔΙΣΛΑΜΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΑΙ

Επιτρέψατε, ὡ σεβαστάι δέσποιναι καὶ χαριέσσαι δεσποινίδες, νὰ συγχαρῆ ὑμᾶς δημοσίᾳ ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑμετέρων συμπολιτῶν διὰ τὸ θάρρος, μεθ' οὗ ἀπεφασίσατε, καθὰ ἐγράφη, τὴν σύστασιν ἰδιαιτέρας λέσχης διὰ τὸ φῦλον σας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει. Λέγω διὰ τὸ θάρρος σας καὶ ἐμμένω ἐν τῇ λέξει ταύτῃ· διότι, τῇ ἀληθείᾳ, ἀπητήτεο θαρραλέα ἀπόφασιν καὶ τόλμην οὐκ ὀλίγην, ὅπως προβῆτε εἰς διάθεμα, εἰς ὃ μόνον ἐπ' ἐσχάτων προέβησαν οἱ γεννηϊότατοι ἀξιο-

ματικοὶ τοῦ πυροβολικοῦ μας καὶ οἱ τολμηρότατοι τῶν περὶ τὴν ἀντιπολίτευσιν πολιτικῶν ἀνδρῶν μας, καὶ ν' ἀποκτήσῃτε λέσχην ἰδιαιτέραν, τὴν ὅποιαν δὲν ἔχουσιν ἀκόμη οἱ δικηγόροι, τὴν ὅποιαν δὲν ἐσυλλογίσθησαν ἀκόμη ν' ἀποκτήσωσιν οἱ ἐπιστήμονες, τὴν ὅποιαν δὲν θ' ἀποκτήσωσι ποτε οἱ δημοσιογράφοι καὶ οἱ λόγιοι. Ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν... ἄς συζητήσωμεν ὀλίγον.

Ἡ ἰδέα, ὁμολογουμένως — ὅπως μάλιστα διετυπώθη μὲ ποιητικὴν αἰγλήν εἰς τὴν Νέα ν' Ἐφημερίδα — θέλει, θαμβῶναι κατὰ πρῶτον. Τὴν φαντάζομαι ἀπὸ τοῦδε τὴν λέσχην ταύτην κομψήν, περίφωτον, καθάριον, τέμενος ἀβρότητας καὶ φιλοκαλίας. Νομίζω, ὅτι τὴν βλέπω περιβαλλομένην τὸ ποιητικὸν γοήτρον τοῦ μυστηρίου, κειμένην εἰς τὴν ὕδον Ἑρμοῦ ἢ εἰς τὸν ὕδον Σταδίου, ἢ παρὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν δεινδροστοιχίαν τῆς Ἀμαλίας, ἀπρόσιτον εἰς τοὺς ἀτυχεῖς βροτοὺς τοῦ ἐτέρου φύλου νομίζω, ὅτι βλέπω τοὺς διαβάτας ἰσταμένους παρὰ τὸ πεζοδρόμιον, ὑποψιθυρίζοντας, ρίπτοντας εἰς τὴν εἰσόδον βλέμμα φλογεῖας περιεργίας, τοὺς gammeux τῆς πρωτεύουσας περιπαλοῦντας εἰς τὰ περίεξ, τὰς ἰδιωτικὰς ἀμάξας σταθμευούσας ἐξωθεν καὶ τοὺς ἡνιόχους καὶ θεράποντας ἐν πολυτελεῖ οἰκοστολῇ, ἀναμένοντας μὲ τὴν σοβαρὰν ἐκείνην καὶ ἀγέρωχον στάσιν, ἣν παρέχει εἰς τὰ δίποδα ταῦτα ἡ θέσις των καὶ ἡ κατὰ ἐν τοῦλάχιστον μέτρον ὑπεροχὴ των ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ὅπου βαδίζουσι πεζοὶ οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν φαντασίαν μου εἰσέρχομαι εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καὶ ὁ βέβηλος ποὺς μου μεταφέρει τὸν ἀγενῆ κοισορτόν τῆς ὁδοῦ εἰς τοὺς χνοῶδεις τάπητας, δι' ὧν εἰσιν ἐπιστρωμέναι αἱ αἰθουσαι καὶ ἐφ' ὧν πατοῦσιν ἀθορυβῶς οἱ ὑμέτεροι πεδίσκοι, οἱ περιβεβλημένοι τὰ κομψότατα ὑποδημάτια τοῦ τελευταίου συρμοῦ. Οἶα τάξις! οἶα καθαριότης ἀπειλος! Πῶ ὁ χυδαῖος ἐκείνος φυρμός τῶν ἀνδρικῶν λεσχῶν; πῶ ἡ ἀκαλαίσθητος πολυτέλεια τῶν ἀγιαστηρίων τοῦ χαρτοπαιγνίου, ἡ προωρισμένη μόνον νὰ προσελκῆ τοὺς ἀπλοικοὺς παικτας τοὺς ἐξερχομέ-

νους ἐν ὤραις μεσονυκτίοις μὲ τὸ πτέρωμα τετιλιμένον; πού ὁ πηλὸς ὁ ρυπκίνων τὸ δαμασκηνὸν ὑφασμα τῶν ἀνακλίντρων καὶ ὁ κοινορτός ὁ βαρύνων τὰ παραπετάσματα, καὶ τὰ στίγματα τ' ἀσχημίζοντα τὰ ἐπίχρυσα πλαίσια τῶν κατόπτρων; Ἐδῶ κάθε πρᾶγμα εἶνε εἰς τὴν θέσιν του, ἐκλελεγμένον μὲ φιλοκαλίαν, τοποθετημένον μὲ εὐστοχίαν, ἀπὸ τοῦ ὑφάσματος τῶν ἐπίπλων μέχρι τοῦ abbat-jour τῆς λυχνίας, ἀπὸ τῶν παραπετασμάτων τῶν θυρῶν μέχρι τοῦ τελευταίου bibelot τὰ πάντα ἐλέγχουσι ἀβρᾶν καὶ καλλιτεχνικὴν ἐπιμέλειαν. Νομίζω, ὅτι ἀκούω τὸν ἐλαφρὸν θροῦν τῶν ἐσθῆτων· ὅτι ὁσφραίνονται τὸ λεπτὸν ἠδονικὸν ἄρωμα τῶν βαρυτίμων προϊόντων τῶν παρισινῶν μυρεψείων· ὅτι ἀναπνέω τὴν ἐπικρατουῦσαν ἐν ταῖς αἰθούσαις ἀτμόσφαιραν χλιαρὰν καὶ εὐώδη, ὡσεὶ ἀνοθοκομείου· ὅτι βλέπω περιφερομένους τοὺς ὑπηρετάς... pardon τὰς ὑπηρετρίδας ἤθελα νὰ εἶπω, ἀφοῦ οἱ ἄνδρες ἀμειλίχτως ἀποκλείονται, γαλλίδας ἢ ἑλληνίδας, κατὰ τὰ γραφέντα, μὲ κομψὴν ὁμοίμορπον στολὴν κομιζούσας ἐπὶ δίσκου κυμβία τείου μὲ τινα λεπτὰ σακχαριώδη παξιμαδάκια, ἢ μίαν σουμάδα ἢ κανὲν ρυζόλιον, ὅτι ὑποθέτω ὅτι τὸ φλογερὸν κονιάκ καὶ ἡ ποταπὴ μαστίχα καὶ ἡ πολύχρους χορεία τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, πολὺ βλαβερῶν διὰ τοὺς τρυφεροὺς ὑμῶν λάρυγγας, δὲν θὰ περιλαμβάνηται εἰς τὴν κατανάλωσιν τοῦ καταστήματος. Ἐπὶ τῶς τραπέζης τοῦ ἀναγνωστηρίου κεῖνται ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ, πρὸ πάντων δὲ ἡ Saison καὶ ἄλλα δημοσιεύματα τοῦ συρμού. Κυρία τις, ἀφαιρέσασα τὴν κόμψην χειρίδα, φυλλομετρεῖ τὸ τελευταῖον γαλλικὸν μυθιστόρημα, ὅπερ ἠγόρασε πρὸ μικροῦ ἀπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου Βίλμπεργ, ἐνῶ δύο ἄλλαι, σεβασμιώτεραι τὴν ἡλικίαν, διαφιλονεικοῦσι σοβαρῶς τὴν νίκην ἐν σιγῇ εἰς μίαν παρτίδα μπεζίκι. Ἀπὸ τῆς παρακειμένης αἰθούσης διαχέονται περιπαθῶς οἱ ἴχοι τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐφ' οὗ οἱ ροδαλοὶ καὶ λεπτοφυεῖς δάκτυλοι νεανίδος ἐκτελοῦσι μίαν μελωδίαν τοῦ Σοπὲν, ἐνῶ ὁμιλος ἐπίχαρις κυριῶν ἀκροάζεται ἐν ἡδυπαθεῖ ῥέμβῃ. Ἐπὶ πάσι δὲ, ἀκούεται τετιγιώδης ψίθυρος προερχόμενος ἀπὸ τοὺς διαφόρους τῶν συνδρομητῶν βιβλίου, αἵτινες συνδιαλέγονται μὲ τὴν ἀπαραίτητον παρεμβολὴν τῶν γαλλικῶν ὄρων ἐν τῇ φράσει περὶ τοῦ τελευταίου συρμού, περὶ τῆς ἰκανότητος τῆς δεῖνα μοδιστρίδας, περὶ τῶν προτερημάτων ἢ ἐλαττωμάτων τῆς ζένης παιδαγωγοῦ ἐκάστης, περὶ τοῦ φορέματος ὅπερ ἐφερὲν εἰς τὸν τελευταῖον χορὸν ἢ δεῖνα κυρία, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Καὶ ἐνῶ λαλοῦσιν, ἡ ραφίς σκιρτᾷ γοργῇ ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος, ἢ πλέκει ἢ φιλεργὸς βελόνη τὰ παικιλόχροα νήματα, κατασκευάζουσα ἀραβουργῆ κεντήματα, διότι ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ὑψηλῶν καθήκοντων αὐτῶν, αἱ ἀγαθαὶ δέσποιναι ἐννοοῦσι νὰ μὴ χάσωσι τὸν καιρὸν τῶν, καὶ ἀνέμοισι τὴν ὄψιν, ἀλλὰ πρόμοισι τὸ ἔργον μὲ τὰς εἰδεχθεῖς μεγάρας τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως, τὰς tricoteuses τοῦ Ροβεσπιέρρου, ἐνῶ συνήρχονται καὶ βουλεύονται, δὲν παραμελοῦσι καὶ τὸ ἐργόχειρόν των.

Ἄλλ' ἐδῶ δυστυχῶς λήγει ἡ γόησσα ὄπτασία, ἐδῶ σταματᾷ κατ' ἀνάγκην ἡ φανταστικὴ ἐκδρομὴ

τοῦ πνεύματός μου, διότι ὁ ἐπιχειρῶν νὰ ἴδῃ περικτέρω ὀπισθοχωρεῖ ὡς συναντῶν σκότος, ἀοριστίαν, χάος.

Εἶνε ὥρα τὰ ποιητικὰ ὄνειρα, ἀδιαφιλομηκῆτως· ἀλλ' εἶνε ὥρα καὶ ἐλκυστικὰ ὅσον μένουσι εἰς τὸν ὁμιχλώδη κόσμον τοῦ φανταστικοῦ. Ὅταν δὲ ἀποφασίσωσι νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸν γήινον ἡμῶν κόσμον, πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ περιβληθῶσι τὸν πεζὸν μανδύκα τῆς πραγματικότητος διὰ νὰ μὴ γείνωσι, καταγέλαστα.

Ὁ αἰὼν ἡμῶν εἶνε κατ' ἐξοχὴν θετικός, καὶ καταδικάζει ἀνεκκλήτως εἰς τὴν ἀνυπαρκτίαν πᾶν ὅ,τι δὲν ἔχει λόγον ἀποχρῶντα νὰ ὑφίσταται, πᾶν ὅ,τι δὲν ἰδράζεται στερεῶς ἐπὶ βάσεως πρακτικῆς καὶ δεδικαιοποιημένης. Διὰ τοῦτο, ὡ ἐράσμιαι κυρίαί, δύνασθε νὰ εἰσθε ὅσον θέλετε ἐλαφροὶ εἰς τὸν χορὸν, τὸ τοιοῦτο εἶνε προτέρημα, ἀλλὰ φροντίζετε πάντοτε νὰ ἔχητε ἔρμα εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, ἔπου ἡ ἐλαφρότης εἶνε πρᾶγμα ἐπιζήμιον καὶ ἐνίοτε ἐπικίνδυνον.

Ἐὰν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ πυροβολικοῦ ἴδρυσαν λέσχην ἰδιαιτέρην, εἶχον τὸν λόγον των. Ἀνήκοντες εἰς τὸ αὐτὸ σῶμα, πρέπει νὰ ἔχωσι σύμπνοιαν, ὁμοφροσύνην, νὰ συνέρχονται καὶ νὰ συσκέπτονται περὶ διαφόρων πραγμάτων ἀφωρώντων εἰς τὸ ὄπλον των. Ἐὰν οἱ ἀδιάλλακτοὶ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως ἀπεφάσισαν τὴν σύστασιν τοῦ Πολιτικοῦ Συλλόγου, εἶχον ἐπίσης τὸν λόγον των, διότι ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ μίαν ἐνέργειαν ἐννομος, ὅπως ἐλευθερωθῇ ἡ πατρίς ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῆς παρούσης κυβερνήσεως, διότι οἱ ἀηδονόστομοι ῥήτορες δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσιν ἀργοὶ ἐπὶ μῆνας, διότι ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ἐν διδασκαλεῖον πρὸς κοινοβουλευτικὴν προπαιδείαν, τὸ ὅποιον νὰ παρασκευάσῃ τοὺς Μιραβῶ καὶ τοὺς Καστελάρ τοῦ μέλλοντος. Ἐὰν οἱ σιδηρουργοί, οἱ κουρεῖς, οἱ ἀμαξήλατοι ἀπετέλεσαν συνδέσμον, ἐπράξαν κἀλλιστα, διότι ἔχουσι κοινὰ συμφέροντα νὰ ὑπερασπίσωσιν, ἐν τῇ ἐνότῃτι δὲ ἐγκυεῖται ἡ ἰσχύς, καθὰ διδάσκει καὶ ὁ μῦθος τῆς δέσμης τῶν ράβδων, παλαιὸς ὅσον καὶ ὁ συρμός τοῦ κρινολίνου.

Ἄλλ' ὑμεῖς, κυρίαί μου, τίνα λόγον ἔχετε καὶ συσσωματοῦσθε; Τρέχει κανένα σοβαρὸν κίνδυνον τὸ γυναικίον φύλον; προέβη εἰς κανὲν διάβημα παράτολμον τὸ φύλον τὸ ἀντίθετον; Τὸ κράτος ὑμῶν, τὸ πνικίσχυρον ἐκεῖνο κράτος, τὸ ὅποιον ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς πρᾶου ὑποταγῆς, ἐδάμασεν αἰετοί καὶ τὴν σωματικὴν ῥώμην καὶ τὴν ἠθικὴν ἰσχύν τοῦ ἀνδρός, τὸν Σαμφὼν καὶ τὸν Ὀλοφέρνην, τὸ κράτος ὑμῶν τὸ ἡπιον, τὸ ὅποιον κυβερνᾷ κληθότως τὴν κοινωνίαν, μήπως ἀπειλῆται νὰ καταλυθῇ;

Ἐπιθυμῆτε τὴν πρόδον τοῦ φύλου σας, πρόδον πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν; Εἶνε ἀξίεπαινος ἡ ἐπιθυμία σας· ἀλλ' εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς δύναται νὰ ἐργασθῇ ἀποτελεσματικώτερον ἐκάστη ὑμῶν μεμονωμένως, ἐντὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ αὐτῆς κύκλου. Τοιαύτη δὲ ἀγαθοεργὸς ἀποστολὴ τῆς γυναικὸς καὶ φυσικώτερα εἶνε καὶ μᾶλλον σύμφωνος πρὸς τὰς ἐθνικὰς ἡμῶν παραδόσεις καὶ τὰς συνθήκας τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου, ἄς ὀφείλεται νὰ μὴ

παραβλέψητε, εὐφραεῖς δέσποιναι. Μὴ κυττάζετε τί γίνεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐπεὶ ἐκεῖ συμβαίνουν πρᾶγματα κυριολεκτικῶς τοῦ ἄλλου κόσμου. Ἡ πρόσδος δὲν ἐπέρχεται ποτε μὲ σπασμωδικὰ ἄλλατα, οὐδ' ἐπιτελεῖται διὰ συζητήσεων, διὰ ψηφισμάτων ἢ διὰ πλατωνικῶν εὐχῶν σωματείων καὶ συλλόγων. Ἐπέρχεται διὰ βραδείας καὶ ἀκοιμητοῦ ἐργασίας, κατὰ τοὺς αἰδίους καὶ ἀπαραβάτους αὐτῆς νόμους.

Μεμονωμέναι, δύνασθε νὰ συνδράμητε τὴν ἀγαθοεργίαν, εἴτε ἀμέσως παρέχουσαι τὴν ὑμετέραν συνδρομήν εἰς τὰς ὑπαρχούσας φιλανθρωπικὰς ἐταιρίας, εἴτε ὡς τινες συνίστανται εἰς ἀξιοτίμων κυριῶν, ἐμμέσως δὲ, προάγουσαι διὰ τῆς ὑμετέρας διαγωγῆς καὶ διδασκαλίας, ὡς σύζυγοι καὶ ὡς μητέρες, τὰς ἀρχὰς τῆς ὑγιούς ἠθικῆς καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.

Ἐπιθυμῆτε νὰ βλέπητε ἑλληῖδας καὶ νὰ συνομιλήτε; Ἄλλ' ἐξηγήσατέ μοι πρότερον μίαν ἀνόητον ἀπορίαν, ὃ σεβασταὶ δέσποιναι καὶ πολυβέλγητροι δεσποινίδες, τί ἄλλο πράττετε ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὰς ἐπισκέψεις, εἰς τοὺς χορούς, εἰς τὸ θέατρον, εἰς τὰς συναστροφάς, εἰς τὰς ἀπογευματὰς νὰς κτλ. κλπ. Δὲν σὰς ἀρκοῦν τόσα μέρη, τόσαι ὥραι, τόσαι περιστάσεις, καθ' ἃς δύνασθε νὰ συναντηθῆτε, νὰ συνομιλήσητε, νὰ διασκεδάσητε, ν' ἀφειθῆτε εἰς τὴν ἐπίχαρι ἐκείνην καὶ ἀβροεπῆ κακολογίαν, ἣτις τόσον σὰς θέλγει καὶ τόσον σὰς καθιστᾷ θελητικὰς, χωρὶς νὰ συνέρχησθε πρὸς τοῦτο εἰς ἰδιαιτέρον μέρος ὡς συνωμότιδες;

Θέλετε ν' ἀναγινώσκητε ἐνίοτε ποιήματα καὶ διατριβὰς; Καὶ μήπως λείπουν χάριτι θεῖα τὰ φιλολογικὰ κέντρα, εἰς ἃ πολλοὶ ἐξ ὑμῶν, διαπρέπουσαι εἴτε ἐπὶ ποιητικῶν ταλάντων εἴτε ἐπὶ γενικωτέρῃ φιλολογικῇ ἀξίᾳ, ἰκανὰς ἐδρεψάν δάφνας, παρουσιαζόμεναι μάλιστα πρὸ ἀκροατηρίου ὅχι μονομερούς καὶ —μὴ πρὸς βᾶρος!— ἀρμολιωτέρου νὰ ἐκτιμῆσθαι τὴν ἐπιτυχίαν τῶν πνευματικῶν των προϊόντων;

Τῇ ἀληθείᾳ, κυρίαί μου, σύγγνωτε τὴν εἰλικρινειάν μου, ἀλλ' εἰς τὴν ἀπόφασιν σας τοῦ νὰ ἰδρῶσθε ἰδιαιτέραν λέσχην, δὲν βλέπω κανένα ἄλλον σκοπὸν... ἐκτὸς ἐκείνου, τὸν ὅποιον κατ' ἀνάγκην θὰ τοποθετήσῃ τῇ αἰτήσεϊ σας τὸ Φρουραρχεῖον ἢ ἡ Ἄστυνομία πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς λέσχης σας, διὰ νὰ ἀποκρούῃ τὰς ἐφόδους τῶν ἀργισμένων συζύγων ἢ πατέρων ἢ ἀδελφῶν, οἵτινες θ' ἀναζητοῦν ἐν ὄρα οἰκογενειακῆς ἀνάγκης τὰς γυναῖκας εἰς τὸν οἶκόν των καὶ θὰ μανθάνουν μετὰ δυσκέρστου ἐκπλήξεως, ὅτι αὐταὶ συνεδριάζουν εἰς τὴν λέσχην.

Καὶ ἐπεὶ ἀφειθῆν εἰς τὸν κατήφορον τῆς εἰλικρινείας, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς ἠμολογήσω καὶ ἄλλο τι. Ὅτε σὰς ἔλεγα πρὸ ὀλίγου, ὅτι πέραν τῆς χαρμειστάτης εἰκόνας, ὄπτασίας μᾶλλον, ἢν ἀπλῶς ἀπειραθήμεν νὰ περιγράψωμεν, δὲν διέβλεπον εἰμὴ τὴν ἀοριστίαν καὶ τὸ χάος, σὰς ἀπεκρύπτον τὴν ἀλήθειαν ἐκ τῆς ἀβροφροσύνης τῆς ὀφειλομένης πάντοτε πρὸς τὰς κυρίας. Ἀπεναντίας, μέσον τοῦ χάους διέβλεπον μερικὰ πρᾶγματα πολὺ περιεργα.

Ἡ λέσχη σας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸ σωματεῖόν σας, διὰ νὰ προκόψῃ καὶ λάβῃ μέρος εἰς τὴν κοινωνικὴν κίνησιν ὡς σκοπεύετε, ἔχει ἀνάγκην διευθύνσεως.

Τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, ἔστω καὶ ἐν λέσχῃ ἐφαρμοζόμενον, ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εὐδοκίμει εἰς τὸ κλίμα μας. Κατ' ἀνάγκην ἄρα θὰ προβῆτε εἰς ἀρχαιρείας καὶ θὰ ἐκλέξητε μίαν πρόεδρον, μίαν ἀντιπρόεδρον, γραμματέα, μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ οὕτω καθέξῃς. Περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀξιωματῶν τούτων δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἄρα γε ποσῶς φθόνος; Ἡμπορεῖτε νὰ μοῦ τὸ ἐρκισθῆτε, κυρίαί μου, ἀλλ' ἐγὼ, ὅστις, ὅπως ὅλοι οἱ θνητοί, ἔχω δοκιμάσει εἰς τὸν βίον μου τί ἐστὶ γυναικεία ἀντιζηλεία, θὰ ἔχω τὴν σκαλιότητα νὰ μὴ σὰς πιστεύσω.

Ἐπειτα, θὰ ἔλθουν αἱ συζητήσεις, ἰσχυρογνώμονες, μακροὶ, ἀτέρμονες. Αἱ μικροὶ ζηλοτυπία δὲν θὰ λείπουν, προερχόμεναι ἀπὸ παντοῖα μικροσκοπικὰ αἰτία, τὰ ὅποια συνενούμενα δὲν ἀποτελοῦν ἀληθῶς μῆσος, ἀποτελοῦν ὅμως βεβαίως ἀντιπάθειαν. Πῶς εἶνε δυνατόν ἡ κυρία Α νὰ εἶπῃ ὅχι, ἀφοῦ ἡ κυρία Β λέγει ἐπίσης ὅχι; Ὁ αἶμα ἐξάπαντος ναί. Καὶ ἡ κυρία Γ θὰ εὖρη ἀναποφεύκτως πράσινον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡ κυρία Δ εὕρισκε κόκκινον. Καὶ ἡ κυρία Ε θὰ θυμώσῃ διότι ἀπερίφθη ἡ ἰδικὴ τῆς πρότασις καὶ ἐγένετο δεκτὴ ἢ πρότασις τῆς κυρίας Ζ. Ὅριστε! ἡ κυρία Ζ. θὰ μᾶς διευθύνῃ τώρα; Τί κατάστασις εἶν' αὐτή! καὶ ἀμέσως ἡμοῦ μὲ τὴν κυρίαν Θ μὲ τὴν κυρίαν Χ, μὲ τὴν κυρίαν Ω, αἵτινες ἐπίσης δὲν χωνεύουν τὴν Ζ, θ' ἀρχίσῃ ὑπόκοφος ἀντιδρασις καὶ διάσπασις τῶν δυνάμεων, καὶ διαμαρτυρία καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀποχωρήσεις.

Καὶ τὰ πολιτικὰ φρονήματα; δὲν θὰ εἶνε καὶ αὐτὰ ἀφορμὴ σοβαρὰ μελλουσῶν ἐρίδων καὶ διαίρεσεων; Τάχα, κυρίαί μου, πολλοὶ ἐξ ὑμῶν δὲν εἰσθε ὀλοφύχως ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν συμπολίτευσιν, ἢ ἐμμανῶς ἀντιπολιτευόμεναι; Τάχα δὲν πρωταγωνιστοῦσι τινες ἐξ ὑμῶν εἰς τὰ παρασκῆνια τῆς πολιτικῆς, ὀπόθεν, διευθύνουσι διὰ νημάτων οὐχὶ ἀοράτων, ἰκανὰ νευροσπαστα, δρῶντα ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς; Πῶς εἶνε δυνατόν λοιπὸν ν' ἀπεκδυθῆτε τῆς πολιτικῆς, ἀφοῦ μάλιστα τὸ ἀπεκδυέσθαι εἶνε πάντοτε τόσον shocking διὰ μίαν κυρίαν.

Καὶ εἰξεύρετε τί ἐξακολουθῶ νὰ βλέπω εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος, τὸ πᾶν ἄλλο ἢ ἰλαρὸν τῆς ὄπτασίας μου; Βλέπω τὴν κυρίαν Πολιτικὴν, τὴν ὅποιαν φαντάζομαι ἰσχυρὴν, ρικινὴν, χολερικὴν, νευροπαθῆ, ἐψυμμιθιωμένην κυρίαν, ἀνερχομένην ἐν ἐξάψει τὴν κλίμακα τῆς λέσχης σας καὶ παρακοιθυομένην ἀπὸ τὴν θεραπαινίδα τῆς Διχόνοιας — ἀμφοτέραι δυστυχῶς εἶνε γένους θηλυκοῦ! Ἄν κλείσητε εἰς αὐτὰς τὴν θύραν, ἔχουν πρόπον νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ τὸ παρὰθυρον βεβαιωθῆτε, ἂν φράξῃτε καὶ αὐτὸ, θὰ καταβοῦν ὡς καλλικάντζαροι ἀπὸ τὴν καπνοδόχην.

Καὶ τότε, αὐταὶ αἱ αὐθάδεις παρείσακτοι θὰ σὰς βάλουν τὸ ἴδρυμα ἐνω κάτω, τότε θὰ τὸ ἴδῃτε ὅλα μαλλιά κουβάρι... ἀφοῦ μάλιστα θὰ ὑπάρχουν καὶ αὐτὰ προκαταβολικῶς εἰς τὴν λέσχην διὰ τὰ κεντήματα καὶ τὰ ἐργόχειρά σας.

Τότε, θὰ ἔχωμεν νέαν ὑπόθεσιν τῶν Ἐκκλησιαζουσῶν τοῦ Ἀριστοφάνους, μὲ τὴν Πραξαγόραν πρωταγωνιστοῦσαν καὶ τὸν Βλέπυρον καὶ τὰ λοιπὰ πρόσωπα.

Με μόνην τὴν λυπηρὰν διαφορὰν, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρ-
χη Ἀριστοφάνης διὰ τὴν γράφην ἑλληνίαν μίαν κωμω-
δίαν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Αἰτῶν ταπεινότητα συγγνώμην, διατελῶ μὲ τὸ
προσῆκον σέβας.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ

Υ.Γ. Παρακαλῶ τὸν στοιχειοθέτην, νὰ μὴ μὲ με-
ταβάλη εἰς Δικαιοπόλιν, ἀρετὴ εἶνε ἡ τιμιότης
μου ὅτι θὰ δυσχερῆσθῶ τὸς ἀξέμερστους δεσποί-
νας καὶ δεσποινίδας, ὥστε νὰ μὴ μὲ κάμη νὰ κατα-
ζητῶμαι ἀπὸ εἰσαγγελεῖς καὶ δημίους.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΓΛΥΠΤΟΥ

Πολλοὶ ἐσπούδασαν τὸν χαρακτήρα καὶ τὸν βίον
τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν ἐπιστημόνων ἡμῶν, ἀλλ'
οὐδεὶς καὶ τὸν βίον τῶν καλλιτεχνῶν. Καὶ ἀκριβῶς
τούτων ὁ βίος εἶνε ὁ μᾶλλον ποικίλος καὶ περιεργός,
καθ' ὅτι οἱ καλλιτέχναι, πάντοτε μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἰδιορ-
ρυθμοῦ αὐτῶν ἤθους καὶ τοῦ παραδόξου πρωτοτύπου
βίου, ἀλλ' ἰδίως, ὅταν οὗτοι γεννῶνται καὶ ζῶσι ἐν-
τός ἔθνους, μήπω ἀναπτύχθεντος, ἐν κοινῶν μὴ
ἀγαπῶσιν καὶ λατρεύουσιν τὰς ὠραίας τέχνας, οἷα
ἐστὶν ἀναντιρρήτως ἡ ἡμετέρα. Ἡ σκιαγράφησις τοῦ
βίου ἐνός νεαροῦ παρ' ἡμῖν γλύπτου, ἦν προτιθέμεθα
νὰ χαραξῶμεν ἐν ταῖς κατωτέρω γραμμαῖς θὰ ἀνα-
δείξῃ ἕνα χαρακτήρα ἀσυνήθη, ἕνα τύπον ἰδιόρρυ-
θμον καὶ διάφορον τῶν συγχρόνων του.

Ἦγε τὸ 21 τῆς ἡλικίας του, ὅτε θαλερός καὶ εὐ-
σταλὴς μὲ ὄλην τὴν ροδίαν δρόσον τῆς νεότητος, ὁ
γλύπτης Βῆσκος εἰργάζετο τὸν πηλὸν ὑπὸ τὸν ἔξοχον
Δρόσην. Ὁ Δρόσης ἦτο λάτρης τῆς ἀρχαιότητος· δι'
αὐτὸν μόνον τὰ ἀθάνατα ἔργα τῆς κλασικῆς Ἑλ-
λάδος ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς γλυπτικῆς. Ἐν τῇ
σχολῇ τοῦ Δρόση μεταξὺ πολλῶν ἄλλων διεκρίνετο
καὶ ὁ προμνησθεὶς νέος διὰ τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῦ τάλαν-
τον ὡς καὶ διὰ τὴν μεγάλην ἐν τῇ τέχνῃ ἐπίδοσιν.
Πάντοτε ἐπρωταγωνίστει, δίδων ζωὴν καὶ δράσιν
εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἅτινα ὑπὸ τὰς εὐρείας του παλά-
μας ἐλάμβανον ψυχὴν. Φίλος ἀριστος, ἀλλ' ἀπλοῦς
τὰ ἦθη καὶ τὸν ἱματισμὸν ἦτο σύμπαθης ὑπαρξίς
περὶ πᾶσι. Τὴν ἀγαθὴν του καρδίαν περιέβαλλον
ἠράκλειοι μυῶνες καθιστῶντες αὐτὸν τὸν ἰσχυρότα-
τον τῶν ἐν τῇ σχολῇ συναδέλφων.

Ἐν τινι διαγωνισμῷ, αἰφνης αἱ ψῆφοι ἐξῆλθον μέ-
λαναι, ἀντὶ πρῶτος κρίνεται οὗτος οὐχὶ δεύτερος ἀλλὰ
τρίτος! Παράφορος ὁ Βῆσκος διὰ τὴν προσγενομέ-
νην αὐτῷ ἀδικίαν, ὄμᾳ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀγαλμά-
των καὶ ἀναρριχθεὶς ἐπὶ τινος βάρου ρίπτει χαμαὶ
καὶ καταθραύει τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ πέντε γύ-
φισιν ἀγάλματα, ἅτινα εἶχε ποιήσει αὐτὸς τε καὶ οἱ
συμμαθηταὶ του ἐν τῷ διαγωνισμῷ. Τὸ Πολυτεχνεῖον
ἐγένετο ἀνάστατον· ὁ τότε Διευθυντὴς κ. Μαυρογιάν-
νης μετὰ τοῦ λοιποῦ ποσοπικοῦ περικυκλῶ τὴν

αἰθουσαν, ἀλλὰ μᾶτην — οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τὸν πλη-
σιάζῃ — ὁ τολμηρὸς ἀνδριαντοθραύστης δὲν ὤκνησε
νὰ τοὺς ἀποπέμψῃ τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Ἀλλ'
ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἀστυνομία εἰδοποιήθη, πολλοὶ δὲ
χωροφύλακες τὸν περιεκύκλωσαν καὶ τὸν συνέλαβον.
Δὲν εἶχον ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τοῦ Πολυτεχνείου, ὅτε
τὸν συναντᾷ φίλος τις ζητῶν νὰ τῷ ὁμιλήσῃ. Οἱ χω-
ροφύλακες ἐνδίδουσιν, ὁ φίλος παροτρύνει τὸν Βῆσ-
κον αὐτοστιγμὴ νὰ φύγῃ· καὶ ἀστραπηδὸν ἐντὸς δευτερο-
λέπτου ὁ δέσμιος εἶχε γείνη ἀφαντος. Οἱ φύλακες
τὸν κατεδίωξαν, ἐντούτοις ὁ καλλιτέχνης ἀπέβη
ἀδύνατον ν' ἀνευρεθῇ.

Μετὰ τὴν φυγὴν ἐκείνην, ἐκλείσθησαν τῷ πτωχῷ
γλύπτῃ αἱ πύλαι τῆς σχολῆς· ὁ πηλὸς ἐπὶ ἔτη δὲν
ἐδέχετο τὴν εὐτυχίαν τῆς χειρὸς του θλίψιν καὶ τὴν
ἠδυπαθῆ πλαστικότητά μεθ' ἧς ἀντέγραφε τὰς
σάρκας τοῦ «Παλαιστοῦ» ἢ καὶ τοὺς μηρούς τῆς
Ἀφροδίτης τῶν Μεδίκων. Ἐπρεπε νὰ ἐβλεπέ τις
αὐτὸν ἐργαζόμενον, διὰ νὰ ἐννοήσῃ πόσῃ αἰθητι-
κότητι περιέκλειεν ἐν ἑαυτῷ. Ἦτο ἀψίθυμος· ἔφε-
ρεν ἐκεῖνα τὰ σπέρματα ἅτινα ἀναδεικνύουσι τοὺς μεγά-
λους καλλιτέχνους.

Μετὰ ἔτη ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πολυτεχνείου ἀλλάσ-
σει, ὁ δὲ ἐκδιωχθεὶς γλύπτης γίνεται πάλιν δεκτὸς
καὶ συναλλάσσονται.

* *

Τὸ τελευταῖόν του ἔργον ἦτο ὁ θάνατος τοῦ «Ἀχιλ-
λέως». Οἱ κριταὶ τὸν ἐθαύμασαν· ὁ δὲ νεαρὸς γλύπτης
ἐκρίθη ἀξίος τοῦ Θωμαϊδεῖου βραβείου, τῶν εἰς τὴν
Εὐρώπην ὑποτροφίῶν καταργηθεισῶν ἤδη.

Ὅτε πρὸ πέντε ἐτῶν τὸν ἐπεσεκέθημεν, τὸν εὐρο-
μεν ἐν τινι διαδρόμῳ τοῦ Πολυτεχνείου. Ἐκεῖ εἶχεν
ιδρύσει τὸ ἐργαστήριόν του· εἶνε αὐτὸς ὁ μικρὸς καὶ
στενότητος διάδρομος, ὅστις συνεχῆται μὲ τὸ μικρο-
σκοπικὸν δωμάτιον, ὅπου σήμερον κεῖται ὁ πολυθῆ-
νητος ἀνδριὰς τοῦ Γλάδστωνος ὃν ἐμονολόγησεν Ζῶ-
τος ὁ Μολοσσός. Μόλις ἐχώρου ἐκεῖ μετὰ κόπου εἰ-
σελθὼν, ἐφοδύμην μὴ θράσυσω τὰ ἔργα τῶν χειρῶν
του.

— Ἀχ καὶ μὲνε, μοὶ, λέγει, μόλις μοῦ τὸ ἐδῶκαν
καὶ αὐτό. Τὶ νὰ θάνω, ψοφῶ ἀπὸ τὴν πείνα.

Εἶχεν ἀρχίσει μικρὰ τινα ἀγάλματα. Μία «Ἀρ-
τεμις» ἦτο ὠραιότατη. Ὅλα τὰ ἔργα του ἦσαν ἀρ-
χαίων Ἑλληνικῶν θεμάτων — ἦτο ἡ νόσος, ἦν μετέ-
δωκεν εἰς ὅλους τοὺς μαθητὰς του ὁ δι' ἑαυτὸν μέγας
Δρόσης. Ἐν τούτοις οἷα πλαστικότης καὶ ὁποῖα γνῶ-
σις τεχνικὴ ἐξεδηλοῦτο ἐν τοῖς μικροῖς ἐκείνοις καλ-
λιτεχνήμασι! Ἐθεώρου ἐννοῦς αὐτὸν ἀπελπισμένον
ὠχρὸν καὶ ἰσχνόν. Μερικαὶ παλαιαὶ ἱστορίαι περὶ
τινῶν μεσαιωνικῶν καλλιτεχνῶν ἐκυκλοφόρου ἐν τῇ
κεφαλῇ μου: Ἐκεῖνα τὰ μυθολογήματα τὰ ἐβλεπον
ὡς ἀθλίαν πραγματικότητα ἐμπροσθέν μου.

«Νὰ, κατὰ σκάρῳ ἐδῶ, ἐξακολουθεῖ, διὰ νὰ
βγάλω κανένα παρὰ...»

Ἦτο ἡ συνήθης φράσις, ἦν ἤκουσα καὶ ἀκούω μέ-
χρι σήμερον ἐκπὸ ὅλων τοὺς καλλιτέχνους μας, οὗς
ἠτύχησα νὰ γνωρίσω.

* *

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

(Υπὸ κόμητος Λέοντος Τολστί.)

Τὸ φῶς εἰσέδεν ἀσθενῶς, μόλις δὲ ἐν τῇ ἀμυδρῇ
φωτοσκιάσει τοῦ προσώπου του διέκρινε τὰ διάβρε-
κτα βλέμματά του.

Παρήλθεν ἔτος, ὅτε μίαν ἡμέραν ἤκουσα, ὅτι εἶχε
γείνει γύφτος ἐν τινι ἐν Ἀθήναις σιδηρουργεῖν.
Μερικοὶ διέδιδον ὅτι ἠτύχησεν, ἀλλὰ θραδύτε-
ρον ἐπιστοποιήθη ἡ πρώτη εἰδήσις τοιοῦτον τάλαν-
τον, εἰς τόσον εὐφυῆ καὶ εὐαίσθητος γλύπτης νὰ
κχταντήσῃ νὰ ἐνδύθῃ τὴν αἰθάλην καὶ τὰ ράκη τοῦ
γύφτου! Δὲν ἠπόρησα· οἱ πλείστοι συμμαθηταὶ
του εἶχον λάθει παρομοίας ἕδους. Ἐὰν δὲ σήμερον
συναντήσῃτε ἐν καμμίᾳ νεοδημητῶ οἰκίᾳ ὠραῖόν τινα
νέον τὸν Ἐπαμεινώνδαν Δροσίον, γλύφοντα ἐν οἰκίᾳ
κοσμήματα ἐπὶ τῶν ὀροφῶν, μὴ παραξενευθῆτε ἐὰν
μάθητε ὅτι ἦτο συμμαθητὴς τοῦ Β. μὲ τάλαντον
καὶ εὐφυῆ καλλιτεχνικῆν.

* *

Ἐσχάτως, ἐν τινι ἐντροχιάσει φοβερᾷ τοῦ σιδηρο-
δρόμου Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου, σχοῦση πολλὰ θυ-
ματά, ἀνέγνωμεν μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ὡς μηχανικὸς
ἦτο νέος τις ὀνόματι Βῆσκος ὅστις καπέπεν καὶ
αὐτὸς, παθὼν δὲ μετηνέχθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Πράγματι ὁ τελειότατος μαθητὴς τοῦ Δρόση
ἀφήσας τὰ γύφτικα ἐζήτησε πόρον ζωῆς ἐν τῇ
ἐταιρίᾳ τοῦ σιδηροδρόμου ΣΗΑΠ ὅπου καὶ ἔλαβε
θέσιν ὀδηγοῦ τῆς ἀτμαμάξης. Ἐὰ τῆς ἐντροχιά-
σεως ὁ λέβης τοῦ θερμοῦ ὕδατος διερράγη καὶ ὁ δυ-
στυχῆς νέος ὀλίγου δεῖν ἔχανε τὴν ζωὴν καταπυρ-
κτωθεὶς ἐκ τοῦ ζέοντος ὕδατος. Εὐτυχῶς ἐπέζησεν,
ἀλλ' ἐπέζησεν ὁ ἀθλιὸς ὅπως ἀκούση τὴν εἰς πε-
νταετηδεσμίᾳ καταδικὴν του. Προχθὲς ἤκουσα-
μεν παρὰ φίλων αὐτοῦ, οἵτινες τὸν ἐλάτρουον καὶ
ἐξακολουθοῦσιν ἐτι νὰ τὸν λατρεύωσι, ὅτι ὁ δυστυ-
χῆς ἐξέφυγε τὰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης (ἐὰν εἶνε
τοιαύτη!) καὶ περιπλανᾶται ἤδη ἐν Αἰγύπτῳ.

Ἰδοὺ τὸ τέλος τοῦ δραματικοῦ βίου ἐνός νεαροῦ
μαθητοῦ, ἐν σήμερον ἀντὶ νὰ στέφῃ τῆς εὐδοξίας ὁ
στέφανος, ὃν ὑπερήξισεν ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτοῦ δει-
νότης, μαστίζει ἀμειλίχως ἡ εἰμαρμένη καὶ βασκα-
νίζει ἀκόμη, μετὰ Ὀδύσειαν παθῶν καὶ συμφορῶν.
Ὅστις σήμερον, χάριν ἀναφυγῆς, ἐξῆλθε εἰς περίπα-
τον καὶ ἐπισκεφθῆ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο νεκροτα-
φεῖον, τὰς στοὰς τῆς καλλιτεχνίας ἐν τῷ Πολυτε-
χνεῖῳ, θὰ ἴδῃ ἐν ταῖς ἐρυθραῖς κόγχαις πολλὰ γλυ-
πτικὰ ἔργα βραβευθέντα καὶ φέροντα τὸ ἀρχαιοπρε-
πὲς καὶ ὠραῖον ὄνομα Βῆσκος.

Ὁ Βῆσκος ἦτο μίᾳ καλλιτεχνικῇ φύσει μέχρι τῆς
τελευταίας ἡμέρας. Ὁ Τσῖν, ὅστις ὑπερ πάντας τοὺς
τεχνοκρίτας ἀνέλυσε τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὰς προ-
σωπικότητας μετὰ θαυμασίας καὶ ἀνυπερβλήτου
ὀξυδερκείας, τοιαύτης φύσεως ἀναγνωρίζει ὡς προνο-
μιούχους διὰ καλλιτεχνικὰς δόξας. Ἡ Ἑλλὰς ἐγέν-
νησε τοιαύτας, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔσχε οὔτε τὴν
θέλησιν οὔτε τὴν δύναμιν νὰ τὰς ἀναπτύξῃ. Αἱ
ἐπερχόμεναι γενεαὶ ἂς ἀνεγείρωσιν ἐπιτύμβιον στή-
λην, ἐφ' ἧς ἂς ἀναγράψωσιν ἀντὶ τοῦ ἀγνωστοῦ
Θεῖου, «Τοῖς ἀγνωστοῖς καλλιτέχναις».

Πολλοὶ ἐζῆσαν καὶ ἀπέθανον χωρὶς νὰ γνω-
ρισθῶσιν.

Ὅπως καὶ πᾶσαι ὀργανικῆ ὑπαρξίς ἔχουσα ζωὴν,
ἡ Σχολή, οὐ μόνον τροποποιεῖται καθ' ἑκάστον ἐναυ-
τὸν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν,
ἀλλ' εἶνε, πρὸς τούτους, ἐκτεθειμένη καὶ εἰς διαφόρους
κρίσεις, εἰς δυστυχήματα, εἰς ἀσθενείας.

Ἡ Σχολὴ τῆς Ὑασναία Πολιάνας διήλθε, κατὰ
τὸ παρελθὸν θέρος, μίαν ἐκ τῶν ἀσθενικῶν ἐκείνων
κρίσεων, αἵτινες ἀφείλονται εἰς ποικίλας αἰτίας.

Ἴον Ὅπως συμβαίνει πάντοτε, τὸ θέρος, οἱ καλλι-
τεροὶ μαθηταὶ κατέλιπον τὴν σχολὴν δὲν τοὺς συ-
νηνητῶμεν πλέον, εἰμὴ κατὰ σπάνια διαλείμματα,
εἰς τὰς παιδιὰς, εἰς τὰ ἔργα, εἰς τὰς βουκάς.

Ἴον Διδάσκαλοι νέοι ἐπήλθον καὶ νέοι ἐπιρροαὶ
ἐγκατέστησαν.

Ἴον Καθ' ὅλον τὸ θέρος, καθ' ἑκάστην ἤρχοντο
νέοι ἐπισκέπται, διδάσκαλοι ἐν διακοπαῖς διατελοῦν-
τες· καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ζημοῖ περισσότερο τὴν
πορείαν μίᾳ σχολῆς, ὅσον αἱ ἐπισκέψεις. Ὁ καθηγη-
τὴς πάντοτε, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἐνοχλεῖται
ἐξ αὐτῶν.

Ἡ σχολὴ ἀριθμεῖ τέσσαρας διδασκάλους· δύο πα-
λαιούς, διατελοῦντας ἐν τῇ θέσει ἀπὸ δύο ἡδῆ
ἐτῶν ἐξωκειώθησαν μὲ τὸ ἔργον των, ὅπως καὶ μὲ
τοὺς μαθητὰς των, καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἐλευθε-
ρίαν καὶ ἀταξίαν τῆς σχολῆς· καὶ δύο νέους, ἐλθόν-
τας προσφάτως, θιασώτας τῆς ἀκριβείας, τῆς καλῆς
χρήσεως τοῦ χρόνου, τῶν προγραμμάτων, τοῦ κώδι-
νος κλπ. Οὗτοι οὐδόλως εἰσὶν ἐξωκειωμένοι πρὸς τὸν
βίον τῆς σχολῆς, ὅπως οἱ πρῶτοι. Πάν ὅ,τι εἰς τοὺς
πρώτους ἐφαίνετο λογικόν, ἀναγκαῖον, καὶ ἀδύνατον
νὰ γίνῃ κατ' ἄλλον τρόπον, οἱ νέοι διδάσκαλοι τὸ
ἐθεώρου ὡς ἐλάττωμα δεόμενον διορθώσεως.

* *

Ἡ Σχολὴ εὐρίσκειται ἐντὸς λιθίνης οἰκίας, μὲ δύο
πατώματα. Δύο δωμάτια χρησιμεύουσι διὰ τὰ παι-
διά, ἕτερα δύο διὰ τοὺς διδασκάλους. Ἐν ἄλλο χρη-
σιμεῖ ὡς γραφεῖον. Εἰς τὸ κάτωτι περιστύλιον ὑπάρ-
χει τὸ γυμναστήριον, εἰς τὸ ἀνωτὶ ὁ ὀκρίβας. Κλί-
μακες καὶ περιστύλια φέρουσι σημεῖα χιόνος καὶ πη-
λοῦ. Πανταχοῦ, δυνάει τις ν' ἀναγνώσκῃ εἰς τοὺς
τοίχους τὸν πίνακα τῆς χρήσεως τοῦ καιροῦ.

Ἰδοὺ πῶς ρυθμίζεται ἡ διδασκαλία.

Περὶ τῆς ὀγδόου ὥραν, ὁ διδάσκαλος, ὁ κατοικῶν
ἐντὸς τῆς Σχολῆς, ὁ φίλος τῆς ἐξωτερικῆς τάξεως,
ἐπιπετραμμένος τὴν διεύθυνσιν, ἀποστέλλει ἕνα μα-
θητὴν, ὅστις διήλθε τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς ἐν τῇ
σχολῇ, νὰ σημάνη τὸν κώδινα.

Ἐν τῷ χωρίῳ ἐξυπνοῦσι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ
ἡλίου. Ἀπὸ τῆς σχολῆς βλέπουσιν, ἀπὸ μακροῦ ἤδη
χρόνου, τὰ φῶτα νὰ λάμπωσιν εἰς τὰ παράθυρα τῶν
οἰκιῶν. Ἡμῖσιαν ὥραν μετὰ τὸν ἦγον τοῦ κώδινα,

έντος τῆς ομίχλης, ὑπὸ τὴν βροχὴν ἢ ὑπὸ τὰς λοφὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλιου ἀναφαίνονται ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων — ἡ σχολὴ χωρίζεται ἀπὸ τοῦ χωρίου διὰ χαράδρας — ἀνὰ δύο ἢ ἀνὰ τρεῖς, ἢ καὶ μόνοι, οἱ μαθηταί. Τὸ ἐνοστικόν, ὅπερ ὠθεῖ τοὺς ἵππους νὰ βαδίζωσι κατὰ ἀγέλας, οἱ μαθηταὶ ἡμῶν τὸ ἔχασαν ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Δὲν εἶνε πλέον ἀνάγκη νὰ περιμένωσιν, οὔτε νὰ κράζωσιν ὁ εἰς τὸν ἕτερον:

— Αἱ! παιδιὰ, εἰς τὸ σχολεῖον!

Ὁ μαθητὴς ἡμῶν γινώσκει ἤδη, ὅτι ἡ λέξις Οὐτσίλιτσεῖ (σχολή) εἶνε γένους οὐδετέρου, γινώσκει δὲ καὶ πολλὰ ἐτι ἄλλα πράγματα, χάρις εἰς τὰ ὅποια δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ μεταβαίνει ἐν συνοδίᾳ. Ἡ ὄρα ἐφθασε, πηγαίνει. Μοὶ φαίνεται, ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθίστανται μάλλον ἐλεύθεροι περὶ τοὺς τρόπους, καὶ ὁ χαρακτήρ αὐτῶν προσλαμβάνει μείζονα πρωτοβουλίαν.

Καθ' ὁδόν, ποτὲ δὲν τοὺς εἶδον νὰ διασκεδάζωσιν, ἐκτὸς ἴσως ὀλίγων ἐκ τῶν μικροτέρων, ἢ κανενὸς ὅστις νεωστὶ ἐξῆλθεν ἐξ ἄλλης σχολῆς.

Οὐδεὶς φέρει τί μεθ' ἑαυτοῦ, οὔτε βιβλίον, οὔτε τετράδιον. Ποτὲ δὲν τοῖς δίδουσι μαθήματα πρὸς μελέτην ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ ὄχι μόνον τὸ παιδίον δὲ φέρει τίποτε ἀνὰ χεῖρας, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὴν κεφαλὴν φέρει τί. Διόλου δὲν μαθαίνει μαθήματα: δὲν εἶνε ποσὸς ὑποχρεωμένον ν' ἀσχοληθῇ σήμερον εἰς ὅτι ἐπράξε χθές. Δὲν βρασιάζει τὸν νοῦν του διὰ τὸ μέλλον μάθημα. Δὲν φέρει εἰμὴ τὸν ἑαυτόν του, τὴν ἐπιρρεπῆ εἰς ἐντυπώσεις φύσιν του, καὶ τὴν βεβαιότητα, ὅτι τὸ σχολεῖον καὶ σήμερον θὰ τῷ εἶνε ἐπίσης εὐχάριστον ὅσον καὶ χθές. Δὲν σκέπτεται περὶ τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκει, εἰμὴ, καθ' ἣν στιγμὴν μέλλει ν' ἀρχίσῃ ἢ παραδοσῆ.

Ποτὲ δὲν γίνεται καμμία ἐπιπληξὶς διὰ βραδείαν ἀφίξιν, καὶ ἐν τούτοις, πάντες ἀφικνοῦνται ἐν καιρῷ, ἐκτὸς κανενὸς ἡλικιωμένου, τὸν ὅποιον ὁ πατήρ του ἐκράτησε διὰ τινὰ ὑπηρεσίαν.

Ἀναμένοντες τὸν διδάσκαλον, συναθροίζονται, ἄλλοι μὲν περὶ τὴν κλίμακα καὶ παίζουσιν ἐπὶ τῶν βαθμίδων, ἄλλοι γλιστροῦν ἐπὶ τοῦ πάγου τῆς ἀτραποῦ, καὶ ἄλλοι εἰς τὰς αἰθούσας τῆς σχολῆς, ὅπου, ὅταν κάμνη ψῦχος, ἀναγινώσκουσι, γράφουσιν ἢ διασκεδάζουσι.

Τὰ κοράσια δὲν ἀναμιγνύονται μετὰ τῶν ἀρρένων. Ὅταν οἱ ἀρρενες ἔχωσι νὰ προτείνωσι κατὰ εἰς τὰ κοράσια, δὲν ἀπευθύνονται ποτὲ εἰς ἐν ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως, ἀλλ' εἰς ὅλα ὁμοῦ:

— Αἱ! κορίτσια! διατὶ δὲν γλιστράτε καὶ σεῖς εἰς τὸν πάγον;

Ἡ: — Ἰδέτε, τὰ κοράσια ὅλα εἶνε παγωμένα!

Ἡ: — Ἐμπρὸς κοράσια, πηδῆξατε ὅλα ἐπ' ἐμοῦ μόνον!

Ἡ μίᾳ ἐξ αὐτῶν, ἐντούτοις, μίᾳ κόρη ἀγροτικῆς ἐπαύλειος, δέκα ἕως δώδεκα ἐτῶν, ἀρχεται ἀποσπώμενη τοῦ ὁμίλου τῶν κορασιῶν. Εἶνε ἡ μόνη πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ ἡμέτεροι μαθηταὶ φέρονται ὡς πρὸς ἴσην των, ὡς πρὸς ἀρρενα, ἀλλὰ μὲ ἑλαφρὰν τινὰ

χροιᾶν ἀδιοφροσύνης, συγκαταβάσεως καὶ ἐπιφυλακτικότητος.

* * *

Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ τάξις τοῦ προγράμματος ἀπαιτεῖ, ἐν τῇ κατωτέρᾳ τάξει, ἐν μάθημα ἀπλῆς ἀναγνώσεως, ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει, ἀναγνώσεως προδευτικῆς, ἐν τῇ τρίτῃ μαθηματικᾷ.

Ὁ διδάσκαλος εἰσέρχεται εἰς τὴν τάξιν. Ἐπὶ τοῦ σανιδώματος εἶνε ἐξηλωμένα ἐν σωρῷ τὰ παιδιὰ θορυβῶντα.

— Αἱ! μ' ἐζουπιζάτε, παιδιὰ! κράζει τὸ ἐν.

— Φθάνει λοιπὸν, μὴ μοῦ τραβᾶς τὰ μαλλιά κτλ.

— Πέτρε Μιχαήλοβιτς! φωνάζει εἰς τὸν διδάσκαλον μίᾳ φωνῇ προσερχομένη ἐκ τοῦ βῆθους τοῦ σωροῦ, δὲν τοὺς λέγεις νὰ με ἀφήσουν;

— Καλημέρα, Πέτρε Μιχαήλοβιτς! κράζουσι τὰ ἄλλα, ἐξακολουθοῦντα τὸν θόρυβον αὐτῶν.

Ὁ διδάσκαλος μεταβαίνει καὶ λαμβάνει τὰ βιβλία, ἀτινα διανέμει εἰς τοὺς παρακολουθήσαντας αὐτὸν μέχρι τοῦ ἐρμαρίου. Οἱ μαθηταὶ οἱ ἐξηλωμένοι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ, ζητοῦσιν ἐπίσης βιβλία. Μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ὁ σωρὸς σμικρύνεται. Βλέποντες τὰ βιβλία ἀνὰ χεῖρας τοῦ πλείστου μέρους τῶν συντρόφων αὐτῶν, τρέχουσι καὶ οἱ ὀλοειπόμενοι πρὸς τὸ ἐρμαρίον, κρυψάζοντες:

— Καὶ εἰς ἐμέ; . . . Καὶ εἰς ἐμέ; . . . Δότε μοι τὸ χθεσινὸν βιβλίον. Ἐγὼ θέλω τὸ βιβλίον τοῦ Βολτσέβ. . . κτλ.

Ἐὰν μείνωσιν ἀκόμη δύο, ὅστινες ἐν τῇ ζέσει τῆς πάλης, ἐξακολουθοῦσιν εἰσέτι κυλιόμενοι ἐπὶ τῶν σανιδῶν, οἱ ἄλλοι, ἤδη καθισμένοι ἐπὶ τῶν θρανίων μετὰ τὰ βιβλία ἀνὰ χεῖρας, τοῖς κράζουσι:

— Διατὶ ἀργῆτε τόσο; Δὲν ἀκούει κανεὶς τίποτε. . . Ἄρκαί!

Οἱ παλαιότεροι ὑπακούουσι: πηγαίνουσιν ἀσθμαίνοντες, λαμβάνουσι τὰ βιβλία των καὶ κάθονται. Ἡ θερμότης τῆς πάλης πᾶναι καὶ ἀρχεται ἡ ζέσις τῆς ἀναγνώσεως νὰ βασιλεύῃ ἐν τῇ τάξει. Μετὰ τοῦ αὐτοῦ πυρός, μεθ' οὗ πρὸ ὀλίγου συνεπλέκοντο καὶ εἰλιον τὴν κόμην ἀλλήλων, ἐπιδίδονται ἤδη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου τοῦ Κόλτσεβ, μετὰ χεῖλη των ἑλαφρῶς ἡμιανοιγόμενα, μετὰ τοὺς μικροὺς ὀφθαλμοὺς των λάμποντας, χωρὶς τίποτε νὰ βλεπωσὶ περὶ ἑαυτοῦ, ἐκτὸς τοῦ βιβλίου αὐτῶν. Χρειάζεται ἡ αὐτὴ δυσκολία διὰ νὰ ἀποσπάσῃ τις αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, ὅση προηγουμένως καὶ ἐκ τῆς πάλης.

Κάθονται ὅπου θελήσωσιν ἐπὶ τῶν θρανίων, ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἐπὶ τῶν σανιδῶν, ἐπὶ τῶν φλοιῶν τῶν παραθύρων, ἐπὶ τῶν καθισμάτων. Τὰ κοράσια πάντοτε κάθονται ὁμοῦ. Οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου φίλοι, καὶ πρὸ πάντων οἱ μικροὶ, τοποθετοῦνται πάντοτε ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον. Μόλις εἰς ἐξ αὐτῶν ἐκλέξη μίαν γωνίαν, ὅλοι του οἱ σύντροφοι συνωθοῦνται, καὶ ὀλισθαίνοντες ὑπὸ τὰ θρανία, ἐρχονται νὰ καθήσωσι παραπλεύρως. Τὸ μέγα κάθισμα, τὸ ὅποιον εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς τάξεως, δὲν ἤξεύρω διατὶ, εἶνε τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ἐπιθυμίας. Ἄμα εἰς συλλάβῃ τὴν ἰδέαν νὰ καθήσῃ εἰς αὐτὸ, ὁ ἕτερος ἀμέσως, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μαντεύει τὴν

διανοίαν του, καὶ τρέχουσιν ἀμφοτέροι ὁμοῦ, ὅπως τὸ καταλάβωσι, καὶ ὁ ἑλαφρότερος εἰς τοὺς πόδας καταρθεὶ νὰ ἐξαπλωθῇ ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐνὸσω διαρκεῖ τὸ μάθημα, ποτὲ δὲν τοὺς εἶδον νὰ ψιθυρίζωσι, μῆτε νὰ κεντῶσιν ἀλλήλους, μῆτε νὰ γελοῦσιν ὑποκώπως, μῆτε νὰ παραπονῶνται κατ' ἀλλήλων εἰς τὸν διδάσκαλον. Ὅταν ἕνας μαθητὴς, ἐξελθὼν ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ ἐφημερίου ἢ τῆς τοῦ δήμου, ποιήσῃ κανέν παράπονον, τῷ λέγουσι:

— Τι; Μήπως σὺ δὲν ἐσίμμησες τοὺς ἄλλους;

Αἱ δύο κατώτεροι τάξεις ἔχουσι τὰς παραδόσεις αὐτῶν εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον, καὶ ἡ ἀνωτέρα εἰς ἄλλα, ἰδιαιτέρον. Ὅταν ὁ διδάσκαλος ἀφίχθῃ εἰς τὴν πρώτην τάξιν, ὅλοι τὸν περικυκλοῦσι πλησίον τοῦ μαυροπίνακος, ἢ ἐπὶ τῶν θρανίων. Κατακλίνονται, ἢ κάθονται ἐπὶ τῆς τραπέζης περὶ τοῦ διδασκάλου, ἢ ἐκεῖνου ὅστις ἀναγινώσκει γεγωνυῖα τῆς φωνῆ. Ὅταν πρόκηται περὶ γραφῆς, κάθεται ἡσυχῆ ἐπὶ τῶν θρανίων, ἀλλ' ἐγείρονται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὅπως μεταβῶσι νὰ παρατηρήσωσι τὰ τετράδια τῶν ἄλλων, ἢ νὰ δείξωσι τὰ ἰδικά των εἰς τὸν διδάσκαλον.

Ἡ χρῆσις τοῦ χρόνου ἐπιτρέπει τέσσαρα μαθήματα, ἀλλὰ κάποτε ἀρκοῦνται εἰς τρία, ἢ καὶ εἰς δύο, καὶ κάποτε ἐμβαίνουν εἰς ἄλλα μαθήματα, περὶ ὧν δὲν πρόκειται. Ὁ διδάσκαλος ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἀριθμητικῆς καὶ καταλήγει εἰς γεωμετρίαν, ἢ ἀρχεται ἐκ τῆς ἱεράς ἱστορίας, ὅπως καταλήγῃ εἰς τὴν γραμματικὴν. Οὐχὶ σπανίως, ὁ διδάσκαλος καὶ οἱ μαθηταὶ, παρασυρόμενοι, ἀντὶ μίᾳ ὥρας, ἐξακολουθοῦσι τὸ μάθημα ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέθειαν ὥρας. Συμβαίνει, τὰ παιδιὰ νὰ κράζωσι μόνον των:

— Ὅχι ἀκόμη! . . . Ἀκόμη! . . .

Καὶ νὰ ἐπιπληττωσὶ τοὺς στενοχωρούμενους, λέγοντα μετὰ περιφρονησεως:

— Ἐὰν στενοχωρησῆσαι, πῆγαινε λοιπὸν μετὰ τοὺς μικροὺς!

Διὰ τὸ μάθημα τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας, τὸ μόνον ὅπερ τελεῖται κανονικῶς, ἐπειδὴ ὁ διδάσκαλος κατοικεῖ δύο βρεστια μακρὰν καὶ ἐρχεται μόνον δις τῆς ἐβδομάδος, καὶ διὰ τὸ μάθημα τῶν σχεδιάσεων, οἱ μαθηταὶ συνοῦνται ὅλοι ὁμοῦ. Κατὰ τὰς στιγμὰς αἰτῖνες προηγουμένη τῶν μαθημάτων τούτων, ὁ θόρυβος, αἱ κραυγαὶ, ἡ ζωηρότης καὶ ἡ ἀταξία εἶνε εἰς τὸ κατακόρυφον. Ἄλλος σύρει τὰ θρανία ἐκ τῆς μίᾳ αἰθούσης εἰς τὴν ἄλλην, ἄλλος φιλωνεκεῖ, ἄλλος τρέχει εἰς τὴν οἰκίαν (1) ὅπως ζητήσῃ ἄρτον, ἄλλος φρυγανίζει τὸν ἄρτον του ἐπὶ τῆς ἐστίας: ἄλλος ἀφαιρεῖ παρὰ τοῦ πλησίον του κατὰ τί, ἄλλος κάμνει γυμναστικὴν.

Καὶ ἐδῶ ἀκόμη, ὅπως καὶ κατὰ τὸν θόρυβον τῆς πρώτης, εὐκολώτερον εἶνε νὰ τοὺς ἀφήσῃ τις νὰ καθησυχάσωσι μόνον των, καὶ οἱ ἴδιοι νὰ καταλάβωσι τὰς φυσικὰς των θέσεις, παρὰ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ εἰς ταῦτα διὰ τῆς βίας. Ἐν τῷ σημερινῷ πνεύματι τῆς σχολῆς, νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ τις διὰ τῆς βίας εἶνε ἀδύνατον. Ὅσον ἰσχυρότερον κραυγάζει ὁ

(1) Ἐνωσεῖ τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος Τολστόϊ, πλησίον τῆς οἰκίας εἶνε ἡ σχολή.

διδάσκαλος, τοσοῦτον ἰσχυρότερον κραυγάζουσιν οἱ μαθηταί. Αἱ κραυγαὶ του συντελοῦσι μόνον εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐξερεθίσωσιν. Ἐὰν κατορθώσῃ τις νὰ τοὺς σταματήσῃ καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν των ἀλλήλου, ἢ μικρὰ αὐτῇ θάλασσα ἀρχεται κατὰ μικρὸν γαληνιαζοῦσα. Ἄλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἶνε καλλίτερον νὰ μὴ λέγῃ τις τίποτε.

Τὸ μάθημα τῶν σχεδιάσεων, τὸ ὅποιον πάντες προτιμῶσιν, ἀρχεται τὴν μεσημβρίαν, ὅτε δηλαδὴ πεινώσιν, καὶ μείναντες ἐπέκεινα τῶν τριῶν ὥρων καθιμένοι, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ σύρωσι τὰ θρανία καὶ τὰς τραπέζας καὶ νὰ προξενῶσι μέγαν κρότον. Ἐν τούτοις, ἄμα ὡς ὁ διδάσκαλος φανῇ ἑτοιμος, καὶ οἱ μαθηταὶ εἰσὶν ἑτοιμοὶ ἐὰν δὲν εὐρίθῃ τις ἐμποδίζων αὐτοὺς ν' ἀρχίσωσιν, ἀναλαμβάνουσι μόνον των νὰ τῷ ἐπιβάλωσιν ἡσυχίαν. (ἀκολουθεῖ)

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Διήγημα Ἰδαν Τουργενιέφ)

(Συνέχεια)

XII

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνήχθησαν οἱ ἀπαραίτητοι ἐπισκέπται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ζάσεκιν μετ' αὐτῶν ἡμῶν κ' ἐγώ.

Ἡ ἐπιπληξὶς ἐστρέφετο εἰς τὸ ποίημα τοῦ Μαϊδάνωφ, ὅπερ ἡ Ζιναΐδα ἐπῆνε εἰλικρινῶς. Ἄλλὰ ἠξέουρε, εἶπεν αὐτῇ τὸ ποιητὴ, ἐὰν ἤμην ποιητὴς, θὰ ἐλάμβανον πάντοτε διαφωρετικῆς φύσεως ὑποθέσεις. Ἴσως ταῦτα, ἀτινα λέγω, εἶναι ἀπλοῦστα λῆροι, ἀλλὰ ἐρχονται εἰς τὴν κεφαλὴν μου ἐνίοτε παράδοξοι σκέψεις, ἰδίως ὅτε δὲν κοιμοῦμαι, τὴν πρωΐαν, καθ' ἣν ὁ οὐρανὸς λαμβάνει ῥοδινὸν καὶ κρόκου χρῶμα. Ἐγὼ ἐν παραδείγματι. Βεβαίως δὲν θὰ γελάσητε μαζί μου.

— Ὅχι! ὄχι! ἐκραυγάζαμεν ὅλοι ἐν μίᾳ φωνῇ.

— Ἐγὼ, θὰ παρίστατον, ἐξηκούθητε, σταυρώνουσα τὰς χεῖρας τῆς ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ βλέπουσα πρὸς ἡμᾶς, ἐν ταῖς εἰκόσι τῶν παιγμάτων μου ὄμιλον ὠραίων κορασιῶν, ἐν νουκί, ἐπὶ μεγάλου πλοιαρίου, φερομένου ἐπὶ ἡσυχῆ ἢ ἀργυροδίνου ποταμοῦ. Ἡ σελήνη θὰ ἐπέγειε τὸ ἀπάλιν φῶς τῆς, αὐταὶ δὲ θὰ ἦσαν λευκοχίτωνες καὶ μετὰ λευκὰ ἄβη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Θὰ ἐψαλλον, ἕνα ὠραῖον, πλήρη μελοδήματος ὕμνον.

— Καταλαμβάνω, καταλαμβάνω, ἐξακολουθήσατε, ὡς ἐν ρεμβασμῷ εὐρισκόμενος, ἀπήντησεν ὁ ποιητὴς.

— Αἰφνης, ἰαχαὶ καὶ γέλας, καὶ πυροὶ καὶ ἄσματα θὰ ἀκούονταί εἰς τὴν ἄκτῃν. . . Θὰ ἦναι χορὸς βακχίδων, τρέχων μετ' ἄσμάτων καὶ κραυγῶν. Τώρα εἶναι ἰδικὴ σας ὑπόθεσις νὰ γράψητε τὴν εἰκόνα, ποιητὰ μου. . . μόνον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγὼ ἤθελον, εἶναι, οἱ πυροὶ νὰ ἀναδιδῶσι ἐρυθρὰς τῆς ὀφθαλμοῦν νὰ ἀστράπτωσιν ὑπὸ τοὺς στεφάνους, οἱ δὲ στεφάνοι νὰ ὄσιν μετὰ βαθέος χρώματος ἄνθη. Νὰ μὴ λησμονήσῃτε δὲ τὰ δέρματα τῶν τίγρεων, τὰ κύπελα, τὸν χρυσόν, καὶ πολὺν μάλιστα χρυσόν.

— Καὶ ποῦ νὰ ἦναι ὁ χρυσός; ἠρώτησεν ὁ Μαϊδάνωφ, ρίπτων ὀπίσθεν τὴν μακρὰν του κόμην.

— Ποῦ; εἰς τοὺς βακχίονας, εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς πόδας, πανταχοῦ. Λέγουσι, ὅτι αἱ γυναῖκες ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἔφερον καὶ εἰς τοὺς πόδας φέλλια. Ἐξακολουθεῖ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος: αἱ βακχίδες θὰ καλῶσι πρὸς αὐτὰς τὰς κόρας τοῦ πλοιαρίου. Αἱ κόραι θὰ κουράζονται νὰ ψάλλωσι τὸν ὕμνον των πλέον: ὁ ποταμὸς δὲ θὰ τὰς φέρῃ πρὸς τὴν

ἀκτῆν. Καί ἰδοὺ ἀφ' ἧς μία ἐξ αὐτῶν ἐγειρομένη ἡσυχίας... ἡ περιγραφή αὐτοῦ τοῦ μέρους πρέπει νὰ ἴσται πολὺ δυνατὴ πᾶς ἐγείρεται αὐτὴ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ πᾶς τρομάζουν αἱ φίλαι τῆς. . . Αὐτὴ ἐν τούτοις βαδίζει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Αἱ βακχίδες σπεύδουν καὶ τὴν κυκλοῦσιν, ἐπέρχεται νύξ καὶ σκότος, Παρουσιάσατε ἐδῶ καπνὸν ἐκ τῶν πυρῶν καὶ γέλωτας ἡχρηστάτους. Μὴ λησμονήσητε, ὅτι αἱ βακχίδες ἄρψαν εἰς τὴν ἀκτῆν τοὺς στεφάνους των.

Ἡ Ζιναΐδα εἰσήγγεν' (ὦ! εἶναι ἐρωτευμένη, ἐσκέφθη καὶ πάλιν).

- Αὐτὸ μόνον; ἠρώτησεν ὁ Μαϊδάνωφ.
- Μόνον, ἀπεκρίθη αὐτῇ.
- Αὐτὸ ἴσως δὲν εἶναι ἐπαρκές δι' ὀλόκληρον ποίημα, ἀπεκρίθη σοβαρῶς, οὗτος, ἀλλὰ ὡς λυρικὸν ποιημάτιον θὰ τὸ γράψω ὑπὸ τὴν ἐμπνευσίν σου.
- Ρωμαντικοῦ ὕψους; ἠρώτησεν ὁ Μαλιέφσκη.
- Βεβαίως ρωμαντικοῦ ὕψους, Βυρῶνικόν.
- Εἰς ἐμὲ ἀρέσκει πλεῖστον ὁ Οὐγκώ, ἀπήντησεν ὁ νεαρὸς κόμης.

Ὁ Οὐγκώ εἶναι πρώτης τάξεως ποιητῆς, ὑπέλαβεν ὁ Μαϊδάνωφ, ὁ δὲ φίλος μου Τονκόσεφ ἐν τῷ ἰσπανικῷ ποιήματί του *El-Trabador* . . .

— Ἀχ! αὐτὸ εἶναι τὸ βιβλίον ἐκεῖνο μὲ τὰ παράδοξα σχήματα; ἐκράυχασεν ἡ Ζιναΐδα.

— Ναί! ἤθελον νὰ εἶπω, ὅτι ὁ Τονκόσεφ . . .

— Οὐ! πάλιν θὰ φιλονεικήσητε περὶ κλασικῆς καὶ ρωμαντικῆς ποιήσεως, ἐπανελάβεν ἡ Ζιναΐδα. Ἐλάτε καλλιτέρα νὰ παίξωμεν.

— Τὸν φάντε, ἐφώνησεν ὁ Δουῖν.

— Ὅχι, εἶναι ὀκληρὸν αὐτὸ τὸ παιγνίδι, ἀλλὰ τὰς συγχερίσεις, (ἐν ἀλλόκοτον παίγνιον τὸ ὅποιον ἐρεῦρε μόνη τῆς ἡ Ζιναΐδα), ἧτις ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον.

Ὁ ἦλιος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔδυσεν εἰς τὸν οὐρανὸν ὀψιγλά ἐφέροντο μεγάλα ἐρυθρὰ νέφη.

Με τί μοιάζουσι τὰ νέφη ταῦτα; ἠρώτησεν ἡ Ζιναΐδα, καὶ μὴ ἀναμένουσα τὴν ἀπάντησίν μας, εἶπεν: ἐγὼ εὐρίσκω πῶς μοιάζουσι μὲ τὰ ἐρυθρὰ ἐκεῖνα ἰστία, τὰ ὅποια εἶχεν εἰς τὸ πλοῖον τῆς ἡ Κλεοπάτρα, ὅτε μετέβαινεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἀντωνίου. Ἐνθυμείσθε, Μαϊδάνωφ, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν μοι ἐδιηγήθητε ταῦτα.

Πάντες ἡμεῖς, ὡς ὁ Πολώνιος ἐν τῷ Χάμλετ, συνεφωνήσαμεν, ὅτι τὸ νέφος τοῦτο προσωμοιάζε πρὸς τὸ ἰστίον ἐκεῖνο καὶ ὅτι ὠραιότεραν σύγκρισιν οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἠδύνατο νὰ κάμῃ.

Καὶ πόσων ἐτῶν ἦτο ὁ Ἀντώνιος τότε; ἠρώτησεν ἡ Ζιναΐδα.

— Ὁ! ἦτο νεανίας ἔτι, ἀπήντησεν ὁ Μαϊδάνωφ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἦτο τεσσαράκοντα ἐτῶν, εἶπεν ὁ Λουῖν.

— Ἦτο τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἐπανελάβεν ἡ Ζιναΐδα ἀτενῶς παρατηροῦσα αὐτόν.

Ἐγὼ ἐπέστρεψα γρήγορα εἰς τὴν οἰκίαν μου. «Εἶναι ἐρωτευμένη, ἐψίθυρισαν τὰ χεῖλιά μου. . . Ἀλλὰ μετὰ τίνας;»

XIII

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο οὕτως. Ἡ Ζιναΐδα ἐγένετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παράξενος καὶ ἀκάτανόητος. Ἡμέραν τινα εἰσήγγεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ τὴν εἶδον καθήμενὴν ἐπὶ ψαθίνης ἔδρας, μὲ τὴν κεφαλὴν στηριγμένην ἐπὶ τοῦ ἑρσινωτοῦ. Ἦτο δὲθεσμος καὶ αἱ παρειαὶ τῆς ἦσαν πλήρεις δακρύων.

Ἄ εἶθε σεῖς! μὲ εἶπε μειδιῶσα. Πλησιάσατε Βαλδεμάρ. Τὴν ἐπλησίασα: ἔλαβε τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν ἔθετεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἀφ' ἧς με ἤρπασεν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.

— Πονεῖ! τῇ εἶπον ἐπὶ τέλους.

— Ἄ πονεῖ! καὶ ἐμὲ δὲν μὲ πονεῖ λοιπόν; ἐπανελάβεν αὐτῇ.

— Ὡ! ἐκράυχασεν ἀφ' ἧς βλέπουσα, ὅτι μοι ἀπέσπασεν ἐκ τῆς κόμης ὀλίγας τρίχας. Τί ἔκαμα; Πτωχὸς Monsieur Valdemar! Ἀλλὰ μὴ σὰς μέλει, τὰ μαλλιά σας, θὰ τὰ βέλλω εἰς τὸ μενεαλίδιον μου καὶ θὰ τὰ φέρω κάποτε

μαζύ μου εἶπεν, εἰς δὲ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἤστραψαν τὰ δάκρυα.

— Αὐτὸ ἴσως σὰς φαίνεται περίεργον ὀλίγον. . . ἀλλὰ χεῖρετε τώρα.

Ἐπέστρεψα εἰς τὴν οἰκίαν μου καταδυσανεστημένος: ἐν τῇ οἰκίᾳ εἶχεν ἐπέλθῃ σύγχυσις μεταξὺ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητέρας μου: αὐτὴ ἐφώναζεν ἐπιπληττοῦσα τὸν πατέρα μου, ὅστις πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν του ἀπῆντα μετὰ μεγάλης ψυχρότητος καὶ ἀπῆλθεν ἐνωρίς. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀκούσω τί ἔλεγον, ἐνθυμούμαι μόνον ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς ομιλίας των διετάζε νὰ μεταβῶ παρ' αὐτῇ μετὰ δυσανεστικίας δὲ μετέβαινον, διότι ἐγνώριζον ὅτι θὰ μοι ἐλάλει περὶ τῆς πριγκηπέσσης, ἣν ἐθεώρει une femme capable de tout.

Ἐπλησίασα τὴν μητέρα μου. Τὰ δάκρυα τῆς Ζιναΐδος μὲ ἐθορούβουν καὶ ἤμουν ἔτοιμος νὰ κλαύσω καὶ ἐγὼ ἤμουν παιδίον εἰσέτι παρὰ τὰ 16 ἔτη μου. Δὲν ἐσκεπτόμην πλέον τὸν Μαλιέφσκη, ὃν καὶ ὁ Μπελοζόρωφ ἔβλεπεν αὐτὸν καθ' ἐκάστην ὡς λύκος τὸν ἀμνόν: ἠδ' ἀφῆρουν καὶ διὰ τοὺς δύο. Τοῦ λοιποῦ ἤθελον νὰ κἀθημα: ἀπομεινωμένοι καὶ μετέβαινον εἰς τὸν Πορτοκαλιῶνα, εἰς μελαγχολικὴν τινα γωνίαν καὶ ἐκεῖ ἐμενόν διαρκῶς.

Ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἡμέραν τινα, ἐκάθησα ἐπὶ τοῦ τοίχου βλέπων μακρὰν καὶ ἠκρωμένην τοῦ ἤχου τῶν κωδῶνων τῆς μονῆς. . . αἰφνης αἰσθάνομαι ὅτι ριπὴ ἀνέμου μὲ προσέβαλεν καὶ ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς μου. Κάτωθι ἐμοῦ, μὲ ἐλαφρὸν φαιὸν φέρεμα, καὶ μὲ ἐσοβρὸν ἀλεξήλιον ὑπὸ τὴν μασχάλην, ἐβάδιζε πηγέως ἡ Ζιναΐδα. Μὲ εἶδε, ἐσταμάτησε μοι ἔρριψε τὸν ψαθίνον πέτασόν τῆς, καὶ προσήλωσεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ βελούδινα ὀμματά τῆς.

— Τί κάμετε ἐκεῖ ἐπάνω; μὲ ἠρώτησε μὲ περίεργον μειδιῶσα. Ἰδοὺ, ἐξηκολούθησε, πάντοτε μὲ βεβαιόνετε ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε ἂν μὲ ἀγαπᾶτε λοιπόν, πηδῆζήτε ἀπ' ἐκεῖ ἐπάνω ἐδῶ. . .

Δὲν ἐπρόφρασε ἡ Ζιναΐδα νὰ τελειώσῃ τὰς λέξεις ταύτας, ὅτε ἐγὼ εἶχον πετάξῃ πλησίον τῆς. Ὁ τοίχος ἦτο δύο πήγμων ὕψος, καὶ ἐγὼ ἔπεσα εἰς τὴν γῆν μὲ τὰ γόνατα, ἀλλὰ ἐκτύπησα τόσον, ὅτε μόλις ἠδυνήθην νὰ σηριχθῶ καὶ κατέπεσα. Ὅτε συνῆλθον εἶδον τὴν Ζιναΐδα πλησίον μου.

Ἄκριθὸ μου παιδάκι, ἔλεγε, κλίνουσα πρὸς με, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἦτο τόσον θελκτικὴ, ὥστε συνεκίειν. Πᾶς ἤκουσεν εἰς τὴν παραφροσύνην μου! ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ. . . σῆκω παιδάκι μου.

Τὸ στήθος τῆς ἔστηνε πλησίον μου, αἱ δὲ χεῖρες τῆς ἐκράτουν τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ἀφ' ἧς— Ἀχ! τί συνέβαινε τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς ἐμὲ!— τὰ χροσὰρὰ χεῖλιά τῆς ἐσκέπασαν ὀλόκληρον τὸ πρόσωπόν μου μὲ φιληματά, ἅτινα κατέληξαν εἰς τὰ χεῖλιά μου. . . Ἐδῶ ἡ Ζιναΐδα ἐνόησεν ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου μου, ὅτι συνῆλθον, ἂν καὶ ἐξηκολούθουν νὰ κρατῶ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς μου.

— Αἰ, σῆκω τώρα, τρελλέ! τί κυλίεσαι εἰς τὴν κόνιν; — Ἠγέρθη— Δόσε μου τὴν ὀμπρέλα μου: τί μὲ κυτᾶτε ἔτσι, τί ἀνοησία: εἶναι αὐταί; αἰ μὴ μὲ κυτᾶτε ἔτσι σὰς λέγω. . . Ἀλλὰ αὐτὸς δὲν καταλαμβάνει τίποτε, προσέθηκεν αὐτῇ, ἐκεῖ ἐκτὸς ἐαυτοῦ. . . Πηγαίνετε εἰς τὸ σπίτι σας, Monsieur Valdemar, καθρισθῆτε, ἀλλὰ μὴ τομυήσητε νὰ ἔλθητε μαζύ μου διότι θὰ θυμώσω καὶ ἄλλην φορὰν. . .

Δὲν ἀπετελείετε τὸν λόγον τῆς καὶ σπεύδουσα ἀπεμακρύνθη, ἐγὼ δὲ ἠκολούθησα τὴν ἀντίθετον ὁδόν: οἱ πόδες μου ἔτρεμον, αἱ χεῖρές μου μὲ ἐπόνουν, ἡ δὲ κεφαλὴ μου ἔσκοτοδινία: ἀλλὰ τὸ αἰσθημα τῆς χαρᾶς ὅπερ ἐδοκίμαζον τὴν στιγμὴν ἐκείνην, δὲν τὸ ἐδοκίμασα ἄλλοτε ἐν τῷ βίῳ μου.

XIV

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἤμην τόσον εὐθυσος καὶ θεθλιμμένος ἐξ ἄλλου, τόσον ζωηρῶς ἐδεικνύοντο εἰς τὴν μορφήν μου τὰ σημεῖα τῶν φιλημάτων τῆς Ζιναΐδος, μὲ τόσην τρεμουλα καὶ ἐνθουσιασμὸν, ἐν μυσίμην ἐκάστην λέξιν αὐτῆς, τόσον ἀπελάμβανον τὴν ἀποσπρόκλητον ταύτην εὐτυχίαν, ὥστε μοι ἐπεκἀθησεν ὁ πόθος νὰ ἐπανεῖδω ἐκ νέου τὴν αἰτίον ἔλαιον τούτων τῶν συναισθημάτων. Μοι ἐφαίνετο, ὅτι δὲν εἶχον νὰ ζητήσω τι πλέον ἀπὸ τὴν τύχην, ὅτι τώρα ἠδυνάμην μὲ τὴν γλυκεῖαν

αὐτὴν ἀνάμνησιν νὰ ἀποθάνω. Δι' ὃ, τὴν ἐπομένην ἡμέραν, μετέβην εἰς τὸν οἰκίσκον, κατεγόμενος ὑπὸ πικρίας, τοῦτο δὲ ματαίως προτεπάθουν νὰ τὸ κρῦψω ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀνδρώπου χαίροντος, καὶ μὴ δυναμένου νὰ κρατήσῃ μουσικὰ. Ἡ Ζιναΐδα μὲ ἐδέχθη πολὺ ἀπλῶς, ἀνευ τῆς παραμικρᾶς συγκινήσεως, καὶ μοι ἔδωκε μόνον τὴν χεῖρα τῆς. Ὅλον τὸ μυστηριώδες ὕψος, ὅπερ εἶχε λάβει, διελύθη ἐν μίᾳ στιγμῇ. Βεβαίως δὲν ἀνέμενον τίποτε περισσότερο, καὶ μὲ αὐτὰ ὁμοῦ παρήλθε καὶ ἡ θλίψις μου. Ἐνόησα ὅτι εἰς τὰ ὄμματα τῆς Ζιναΐδος ἐφαίνετο μὴν παιδί, καὶ τοῦτο μὲ δυσηρέστετε ὑπερβολικὰ. Ἡ Ζιναΐδα ἐπεριπάτει ἄνω καὶ κάτω ἐν τῷ δωμάτιῳ, καὶ εἰς ἕκαστον βῆμα μου ἐμειδία: ὁ νοῦς τῆς εὐρίσκειτο μακρὰν πολλὸ, τοῦτο ἐγὼ τὸ ἔβλεπα λιαν καθάρως. Ἠθέλησα νὰ τὴν ἐρωτήσω διὰ τὴν γχεσίην αὐτῆν, ἀλλὰ ἐπροτίμησα ν' ἀποσυρθῶ εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δωματίου.

Ἐπῆλθεν ὁ Μπελοζόρωφ, καὶ ἐχάρην πρῶτην φορὰν, διὰ τὴν ἔλευσίν του.

— Δὲν σὰς εὐρον ἤσυγεν ἵππον, εἶπεν οὗτος μὲ σοβαρὰν φωνήν. Ὁ ἵπποδραμαστής μοι ὑπετέγη μίαν φορὰν ἀλλὰ δὲν εἶμαι βέβαιος. Φεβοῦμαι.

— Τί φοβεῖσθε; ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς ἐρωτήσω.

— Τ; Βλέπετε, σεῖς δὲν γνωρίζετε ἵπκατιαν. Κύριος δὲ γνωρίζει τί μπορεῖ νὰ πάθῃτε.

— Αὐτὸ εἶναι λογαριαμὸς ἰδικός μου, θηρίον μου. Ἄφ' οὗ θέλετε οὕτως, ἐγὼ θὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα τοῦ Βαλδεμάρ.

— Καὶ θέλετε τὸν ἵππον διὰ νὰ ἐξέλθῃτε μετ' αὐτοῦ;

— Μετ' αὐτοῦ ἢ μετ' ἄλλου, αὐτὸ δὲν σὰς ἐνδιαφέρει. Μόνον μὲ σὰς δὲν θὰ ἐξέλθω.

— Ὅχι, καὶ ἐγὼ; Ὅπως θέλετε, ἐγὼ θὰ σὰς φέρω τὸ ἄλογον.

— Σὰς παρακαλῶ θυμῶς νὰ μὴ μοι φέρητε καμμίαν ἀγέ/ἀδα. Σὰς προειδοποιῶ, ὅτι θέλω νὰ τρέξω.

— Τρέξατε ὅσον θέλετε. . . Μὲ ποῖον θὰ ὑπάγητε μόνον, μὲ τὸν Μαλιέφσκη.

— Καὶ διατὶ ὄχι μὲ αὐτὸν στρατιῶτα μου; Ἀλλὰ ἡσυχάσατε, προσέθεσεν αὐτῇ, καὶ μὴ διδῃτε πῦρ εἰς τὰ ὄμματα σας. Θὰ λάβω καὶ σὰς μαζύ μου. Σεῖς ζεῦστε πόσον σκοτίζομαι διὰ τὸν Μαλιέφσκη, καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Αὐτὸ τὸ λέγετε διὰ νὰ μὲ καθησυχάσετε; εἶπεν ὁ Μπελοζόρωφ.

Ἡ Ζιναΐδα ἐγέλασε. — Διὰ νὰ σὰς καθησυχάσω! ὦ! οὐ! οὐ! ὦ! στρατιῶτα μου, εἶπε τέλος αὐτῇ, ὡς μὴ εὐρίσκουσα ἄλλην λέξιν. Καὶ εἶξε κ. Βαλδεμάρ, θὰ ἔλθητε μαζύ μας; — Ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ. . . νὰ πηγαῖ ὡ μὲ πολλούς.

— Προτιμᾶτε, φαίνεται, tête-à-tête πολὺ καλά.

— Πηγαίνεται Μπελοζόρωφ καὶ μὴ φλυαρήτε: μοῦ χρεάζεται χωρὶς ἄλλο ἄβριον ὁ ἵππος.

— Ναὶ ἀλλὰ χρήματα ποῖος θὰ δώσῃ; εἶπεν ἡ γραιὴ πριγκηπέσσα.

— Περὶ αὐτοῦ δὲν σὰς ἠρώτησα. Ὁ Μπελοζόρωφ μὲ ἐμπιστεύεται.

— Σὲ ἐμπιστεύεται, σὲ ἐμπιστεύεται, καὶ ὁ λαοῦξ τῆς ἐξηράνθη κ' ἐφώναζε μὲ ἄλην τὴν δύναμιν τῶν φωνητικῶν ὀργάνων τῆς τὴν ὑπὲρτρίαν.

— Μaman, ἐγὼ σὰς ἔδωκα κώδωνα.

— Εὐδοκία! ἐπανελάβεν ἡ γραιὴ.

Ὁ Μπελοζόρωφ ἀπεχαιρέτισε καὶ ἐγὼ ἠκολούθησα αὐτόν.

XV

Τὴν ἐπομένην πρωῖαν ἠγέρθην πολὺ ἐνωρίς, ἔλαβον τὴν ράβδον μου καὶ ἐξῆλθον εἰς μακρὸν περίπατον. Ἠθέλησα νὰ διασκεδάσω τὴν θλίψιν μου. Ἡ ἡμέρα ἦτο ὠραιότατη, φωτεινὴ, καὶ πολὺ καυστικὴ: πειγνιδίζον ἀεράκι περιέπατο ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπορούτως. Ἀνῆλθον λόφους καὶ διήλθον δάσην ἠθωνόμην ὅτι ἤμην δυστυχῆς, καὶ ἤθελον ἐν τῇ ἀπομονώσει νὰ εὐρω ἡσυχίαν: ἀλλὰ ὁ ὥρατος καιρὸς, ὁ μυρόδεις ἄνεμος, περιέπλεμον ἄνωθεν τῶν τρασίων λόφτων, δὲν κατόρθωσαν νὰ μοι ἀποπύσωσι τὰς ἀναμνήσεις τῶν ἀλησμονητῶν λόγων, τῶν φιλημάτων, ἅτινα μοι κατεῖχον τὴν ψυχὴν μου. Ἠρετικὴ μὴ νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ Ζιναΐδα ἦθε-

λεν ἐκτιμᾶσαι τὸν ἡρώτημόν μου, καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι πῶς δύναμαι νὰ τὴν ἀποσπᾶσω ἀπὸ τὰς χεῖρας φαντασιωδῶν ἐχθρῶν, πῶς πλήρης αἵματος, θὰ τὴν ἀρπάσω ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ πῶς θὰ ἀποθάνω εἰς τοὺς πόδας τῆς. Τὸ πνεῦμά μου ἐσυμφερούτο. Ἐνθυμήθην εἰκόνα τινα, ἧτις ἐκοίματο εἰς τὴν αἰθουτάν μας, παριστάνουσα τὸν Μαλέκ Ἀδελ, σὺζοντα τὴν Ματθίλδην. Κατόπιν ἐψάλξα «δὲν εἶναι λευκαὶ αἱ χιόνες», καὶ κατόπιν τὸ γνωστὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἄσμα «Σὲ περιμένω θαν ὁ ζέφυρος παίξῃ» καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισα δυνατὰ ν' ἀπιγγέλω τὴν εὐχὴν εἰς τοὺς ἀστέρας τοῦ ἔθρου, ἐκ τῆς τραγωδίας τοῦ Χαυζικῶφ, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου προσέθετον πάντοτε τὰς λέξεις: «Ζιναΐδα, Ζιναΐδα! ὦ ἀλλὰ εὐδαμῆ ἀπόκρισις ἤρξατο οὐδαμῶδες. Ἐν τῷ μεταξύ ἔρθεσεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος. Ἠκολούθησα τὴν ὁδὸν τῆς πεδιόδος τὴν φέρουσαν πρὸς τὴν πόλιν. Καλπαριστὸς ἵππων ἠκούσθη ὅπισθεν μου, ἔστρεψα καὶ εἶδον τὸν πατέρα μου μετὰ τῆς Ζιναΐδος, ἔστην καὶ ἀπεκαλύφθη.

Ὁ πατήρ μου μειδιῶν ὠμίλει μετὰ τῆς Ζιναΐδος, ἧτις τὸν ἤκροστο, δάκνουσα τὰ χεῖλιά τῆς. Κατ' ἀρχὰς εἶδον αὐτοὺς, μετ' ὀλίγον ἐφάνθησαν ἀπὸ μακρὰν ὁ Μπελοζόρωφ μετὰ τοῦ ἱατροῦ. Ὁ ἵππος τοῦ ἐγείρετο καὶ ἐκτύπη τοὺς πόδας του. Ὁ πατήρ μου μετὰ τῆς Ζιναΐδος ἔστρεγον αὐτὴ μόλις ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς πρὸς τὸν πατέρα μου. . . ὁ δὲ Μπελοζόρωφ ἔστρεχεν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν των ὀλοταχῶς καὶ κλαγκάζων τὴν στήθην του. «Εἶναι κόκκινος ὡς ἀναραβίδα, ἐσκέφθη, αὐτὴ δὲ; Διατὶ αὐτὴ εἶναι ὠχρὰ.» Ἐστρεψεν ὀλόκληρον τὴν πρωῖαν καὶ εἶναι ὠχρὰ;»

Ἐσπευσα τὰ βήματά μου, ἵνα προφθάσω τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ὁ πατήρ μου ἐκάθητο πλησίον τῆς μητέρας μου καὶ μὲ ἠχηρὰν φωνὴν ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ Journal des Débats: ἀλλὰ ἡ μήτηρ μου τὸν ἤκουστο ἀνευ προτοχῆς καὶ βλέπουσά με ἐπιστρέφοντα μὲ ἠρώτησε τί ἐγένετο ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν, προσέθεσεν δὲ, ὅτι δὲν τῆς ἀρέσκει νὰ χάνωμαι τίς εἶδον ποῦ καὶ μὲ ποῖους. Ἠθέλησα νὰ τῆς ἀποκριθῶ ὅτι περιεπάτησα μόνος μου, ἀλλ' ἔστρεψα εἶδον τὸν πατέρα μου καὶ ἐπροτίμησα νὰ σιγήσω. (ἀκολουθεῖ)

Η 14 ΜΑΪΟΥ

Ἐργάτως ἔλαβον δύο χειρόγραφα μετ' ἐπιστολῆς παλαιῶ μου φίλου, λέγονός μοι, ὅτι ἐκληρονόμησε τὰ ἔγγραφα ταῦτα παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, μοι ἐπέτρεπε δὲ νὰ τὰ κάμω ὅτι θέλω.

Τὸ πρῶτον τετράδιον, γεγραμμένον καλλιγραφικῶς καὶ μὲ τὰ γράμματα κητρινωμένα ἐκ τῆς πολυκαιρίας, εἶχε γραφῆ ἐπὶ τοῦ χονδροῦ ἐκείνου λευκοφάιου γάρτου τῶν ἐπιστολῶν, ὅντινα μετεχειρίζοντο πρὸ ἡμῶν αἰῶνος, καὶ ἔφερον εἰς τὸ τέλος, διὰ τῆς αὐτῆς χεῖρός, τὴν ἐξῆς σημείωσιν:

«Κτῆμα Ὀγιόφρα, 14 Μαΐου 1841

Τὸ συμβᾶν τοῦτο εἶναι πραγματικόν. Ἀποθανὼν θὰ διατηρήσῃ ἀρὰ γὲν τὸν λόγον σου; Ἄν συμβῇ τοῦτο, οἱ κληρονόμοι μου θὰ εὐρυσιν ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ τὴν ἐξήγησιν τοῦ συμβησομένου.

Ὁ ἀπόστρατος λοχαγὸς IBAN ΑΦΟΝΑΣΙΕΒΙΤΣ ΠΡΑΤΣΩΦ.»

Τὸ ἕτερον χειρόγραφον, βραχύτερον καὶ ἀλλοίως μορφῆς, ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τοῦ 1861.

Τὸ πρῶτον τετράδιον

Τῷ 1831 συμμετείχον τῆς εἰς Πολωνίαν ἐκστρατείας. Ἡμεῖς νεὸς ἔτι, καὶ ὑπολοχαγὸς τῶν λογγυφόρων ἵππέων τοῦ Νέου Ἀρχαγγέλου. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Μαΐου, ὁ διοικητῆς, ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἀρχηγείου μ' ἐκάλεσε καὶ μοι ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ στρατοῦ, κόμης

Θώλ, θέλων ν' αὐτίση τοὺς διαγγελεῖς του, τὸν ἐπεφόρτισε νὰ τῷ ἀποστείλῃ δραστήριον καὶ νοήμονα ἀξιωματικόν.

— Σὲ ἐξέλεξα, προσέθηκεν ὁ συνταγματάρχης, ἀναχώρησον λοιπὸν εὐθὺς.

Ὁμολογῶ, ὅτι μοὶ ἀπήρτισεν ἡ εἰδήσις αὕτη, καὶ ἀκουσίως μου τὸ πρόσωπόν μου ἐσκυλοῦπάσα.

— Δὲν φαίνεται εὐχαριστήμενος, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης εὐθύμως.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, συνταγματάρχα, ὅτι προετίμων ἀν μείνω εἰς τὸ σύνταγμα.

— Καὶ διατί;

— Ἀλλὰ διὰ πολλοῦ λόγου.

— Δῆλα δὴ ποῖος;

— Ὡ! ἰδοὺ... Πρῶτον, δὲν ἐπεθύμουν ν' ἀποχωρισθῶ τῶν συναδέλφων μου· περῶν λαμπρὰ εἰς τὴν ἴλην μου, καὶ δευτέρον, εἰςέυρετε ὅτι εἰς τὸ ἀρχηγεῖν θὰ εὐρεθῶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν κοῦφῶν ἐκείνων Πετροπολιτῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι διπλωμάται καὶ μεταξὺ τῶν ἀκόμη... Ἐννοεῖτε τότε ὅτι... ἡμεῖς οἱ μικροὶ τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοί... Ἐκτός δὲ τούτου, ἡ στολὴ πρέπει ν' ἀπαστρέφῃ, καὶ ἐγὼ μόνον αὐτὴν ποῦ φορῶ ἔχω, καὶ αὕτη εἶναι ὀλίγον ἐρπασμένη.

— Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι λόγοι, καὶ ὁ κόμης Θώλ οὐδὲ θὰ σκεφθῆ διόλου νὰ παρατηρήσῃ, ἀν ἡ στολὴ σου εἶναι παλαιὰ ἢ καινούργια· Χρειάζεται ἀνδρας καὶ ὄχι καλλωπιστάς. Ἄλλως τε, ὁ κόμης διέταξε νὰ τῷ ἀποστείλωσιν ἕνα ἀξιωματικὸν ἀπ' ἐκάστης μεραρχίας, καὶ τοιοῦτοτρόπος δὲν θὰ ἦσαι μόνος μεταξὺ τῶν κοῦφῶν ἐκείνων. Ἐμπρός, πήγαίνε ἴσως εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα τῆς μελλούσης τυχῆς σου.

Ἐπρεπε λοιπὸν ν' ἀναχωρῆσω.

Μετὰ μίαν ὥραν, ἐπισαχθέντος τοῦ ἵππου μου, ἀνεχώρησα, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ στρατιώτου, πρὸς τὸ ἀρχηγεῖον.

Ἡ παρουσίασις πρὸς τὸν κόμητα Θώλ ἐγένετο καλῶς. Οἱ τρεῖς ἀξιωματικοὶ τῆς μεραρχίας μας, ἀποσταλέντες ταῦτο χρόνος μετ' ἐμοῦ, ἦσαν γνωστοὶ μου, οὕτως ὥστε ἡμεῖς οἱ μικροὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ, εὐρεθέντες ἐν τῷ μέσῳ τῶν κοῦφῶν ἐκείνων, δὲν ἠθανόμεθα ἐκτουτοῦ μόνους. Συνεφωνήσαμεν νὰ ζῶμεν ἑμῶν ἢ μικρὰ μας περιουσία εὐρίσκετο ἐν ἀρίστη καταστάσει, εἰς ὃ ἐξ ἡμῶν θὰ ἐπετήρει νὰ τρώφιμα, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι θὰ ἐξετέλουσαν τὰς διδομένας διαταγὰς.

Μετὰ δύο ἡμέρας, ἠγγέλθη κινητοποίησις τοῦ ἀρχηγείου. Ποῦ καὶ ὁ ἀτί; Ἰδοὺ τι δὲν ἔλεγον εἰς ἡμᾶς τοὺς μικροὺς ἢ ἡμερησία διάταξις ἀνέφερον ἀπλῶς, ὅτι ἠθέλωμεν ἀναχωρῆσθαι τὴν τὰδε ὥραν, τὴν πρωτὴν τῆς ἐπιούσης. Βραδύτερον μόνον ἐνόησαμεν, οἱ συνάδελφοί μου καὶ ἐγώ, ὅτι μετεθαίνομεν εἰς βοήθειαν τῆς σωματοφυλακῆς, καθ' ἣς ἐβόδιζεν ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ πολωνικοῦ στρατοῦ, Σηρζενέτσκις, ὅστις πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, ἐπιτηδεύοντα ἠπάτησε τὸν στρατάρχην Διέβιτη Ζαβαλιάνσκι ὡς πρὸς τὰς κινήσεις του καὶ τὰ σχέδιά του.

Ἡμεῖς ἔπρεπε νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὸν ποταμὸν Νούρ· κατ' ἀρχάς, ἐνθυμούμεθα κἀλλίστα, τὸ ἀρχηγεῖον διετυπώθη πρὸς τὴν κομόπολιν Σοκολῶφ. Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν 8 Μαΐου. Ἄ! πόσον σκληρὰ μοὶ ἦτο ἡ σκέψις, ὅτι ἐβόδιζον ἀκινδύνως καὶ ἀτίμως, ἐν ᾧ τὸ σύνταγμα μου, τῆθεν εἰς τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν τοῦ στρατηγοῦ Οὐγριοῦμωφ, ἐβόδιζε κατὰ τοῦ ἔχθρου! «Οἱ συνάδελφοί σου μάχονται, ἐσυλλογίζομαι, καὶ σὺ μένεις ἐδῶ, τρώγων μὲ τὸν στρατάρχην... ὦραϊα!»

Ὁ Διέβιτης προὐχῶρει δυσθύμως· προφανῶς ἦτο δυσυρεστημένος, διότι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τοῦ Σηρζενέτσκι καὶ πρὸ πάντων ἀνήσυχος διὰ τὴν φουρὰν, ἐκτεθειμένην εἰς τὸ νὰ ἔχη ὀπισθεν ἐλόκληρον τὸν πολωνικὸν στρατόν. Καὶ ὁ κόμης Θώλ ἐπίσης ἦτο δυσυρεστημένος κατ' τοῦ Διέβιτη, οὕτινος ἡ πεισμονή, τὸ ἀνικητόπιστον καὶ ἡ βραδύτης, καθ' ὑπερβολὴν ἀπήρτηκον εἰς τὸν δομητικὸν ἀσχηρὸν μας. Ὅταν οἱ ἀρχηγοὶ εὐρίσκοντο ἐν τοιαύτῃ διαθέσει, ὁ διαγγελεὺς πρέπει νὰ μὴ παρουσιάσῃ ἐμπροσθέν των, ἄλλως τὴν παθαίνει, διότι εἶνε πάντοτε ἀνάγκη ἢ δυσπρόσιτος τῶν ἀρχηγῶν νὰ ἐκσπάσῃ ἐπὶ τινος, ἀνέκτρον ποῖου.

Προτῷ φθάσωμεν τὴν σωματοφυλακὴν, εἶδει νὰ διέλθωμεν τὴν κομόπολιν· ἐπειδὴ δὲ ὁ Διέβιτης ἦτο ἀναποτέριστος ὡς πρὸς τὸ μέρος ὅπου θὰ διήρχοντο, ἀνεχώρησε πρὸς κατασέπτην μετὰ τοῦ κόμητος Θώλ καὶ τῆς ἀκολουθίας του. Ἐβεβιασθήμεν ὅτι ὁ ἔχθρος, ἰσχυροτάτας δυνάμεις ἔχων, κατεῖχε

τοὺς ὑπερκειμένους τοῦ Νούρ λόφους, ὃ δὲ κόμης ἀπεφάσισε νὰ ἐκλέξῃ ὡς μέρος διαβάσεως τὴν κομόπολιν Γρούναν, πρὸς ἣν ἐβόδιζεν ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ μας, ἵνα κατασκευάσῃ γέφυραν. Τὸ ἐπιτελεῖον ἀρίστο εἰς Γρούναν τὴν 9 μ.μ. καὶ διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν διάβασιν τῶν στρατευμάτων, ἤρξαντο νὰ κατασκευάζωσι γέφυραν παραλλήλως τῆς πρώτης. Τὴν τελευταίαν ταύτην πορσίαν μετὰ θλίψεως ἐνθυμούμεθα, ἐνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ στρατιώτου μου, ἀποθανόντος εἰς διάστημα ὀλίγων ὥρῶν ὑπὸ τῆς χολέρας ἐκείνης, ἣτις ἤρξατο νὰ δεκατεύῃ τὸν στρατόν μας. Ὁ θάνατος τοῦ ἀτυχοῦς στρατιώτου μου μὲ κατελίμπανεν εἰς ἀρκούντως δυσχερῆ θέσιν, διότι οὐδένα ἄλλοι εἶχον ἵνα ἐπιμελήτῃ τοῦ ἵππου μου καὶ τῶν πραγμάτων μου. Μέχρις οὗτοῦ εὗρον ἄλλον, οἱ στρατιῶται τῶν συναδέλφων μου ἀνέλαβον νὰ μὲ ὑπηρετῶσι, καίτοι ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἦμην καὶ πολὺ ἀπαιτητικὸς.

Ἡ Γρούνα εἶνε ἀσημαντὸς κομόπολις, καμμένη ὅμως κἀλλιστα ἐπὶ τῶν ὤψωμάτων τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Βούγγ καὶ ἣτις μακρόθεν φαίνεται ὡς κεχωσμένη ἐντὸς μεγάλων κήπων.

Ἀπὸ τοῦ λυκόφωτος ἡ διάβασις ἐγένετο ταχέως καὶ ἐν τάξει, ἔκτακτος σπουδῆ ἐπεκράτει ἐπὶ τῆς δευτέρας γεφυρας, μόλις περὶ τὴν χαραυγὴν παύσασης. Κατὰ τὴν δεκάτην ἐσπερινὴν ὥραν τὸ θέαμα ἦτο ἐξαιρετικόν. Ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, πλησίον, μακρὰν, πανταχοῦ τὰ φῶτα τῶν ἀγρυλιῶν ἀνήφθησαν, εἴτα ἡ σελήνη, πλησιεφῆς ἐφώτισε τὰς μακρὰς ἐκείνας σειρὰς τῶν ἀνδρῶν, ζώντων πέταμων, εἰτινες ἐβόδιζον κατὰ γραμμὴν ἀκκιταπαύστως. Ἐν ᾧ τὰ πυροβόλα, καὶ αἱ φορητὰ ἄμαξι διήρχοντο τὴν πρώτην γέφυραν, τὸ περὶ τὸν ποταμὸν ἐπὶ τῆς ἐτέρας, μὲ τὰς ἀπαστραπτούσας λόγγας των. Ὀλίγον κατωτέρω τὸ ἵππικὸν διήρχετο τὸν ποταμὸν, ἀκολουθοῦν βαθῶν πόρον, καὶ τὸ ὕδωρ ἀνεπήδα ὄρητικόν, ὡς ἀδαμάντινον δρᾶγμα, ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων.

Ὁ στρατάρχης καὶ ὁ κόμης Θώλ ἴσταντο ἐπὶ λόφου. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, στρατηγοὶ, ὑπασπισταὶ, ἀνεχώρουν κατὰ πόδας ἵνα φέρωσι διαταγὴν τινα. Ἡ ἀντίθεσις μετεξὺ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης νυκτὸς καὶ τοῦ υποκόφρου κρότου τοῦ κρηπεδίζοντος πυροβολικοῦ, παρήγον ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν. Ἀκουσίως προησθάνετο τις συμφορὰν. Ἡ θεωρητικὴ χλιαρότης τῆς ἐαρινῆς ἐκείνης ἀτμοσφαιρας, αἱ εὐωδία τῶν ἀνθίζόντων κήπων, αἱ λευκοὶ οἰκίσκοι, οἱ φαινόμενοι ὅτι ἠσυχῶς ἀνεπαύοντο ἐν τῷ μέσῳ τῶν κήπων των, αἱ τρογμημαίναι μορφαὶ τῶν ἀβροδιαίτων, γυναικῶν καὶ παιδιῶν, ζέων εἰς τὰς συνταραττούσας τὴν χώραν των ἐπαναστάσεις καὶ συνωστισμένους ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῶν καλυθῶν αὐτῶν, πάντα ταῦτα ἐπέλεον τὴν κερδίαν.

Εὐρισκόμεθα εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων ἀπὸ τοῦ κόμητος Θώλ, ὅτε ὁ στρατάρχης παρετήρησεν ἱεροῦ ἀνδρῶν ἱσταμένων παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου. Ἦσαν τρεῖς ἱππεῖς λοχιοφόροι, εἰς ὧν, ὁ μὲν πρῶτος ἐκράτει εἰς χεῖρας σπάθην, οἱ δὲ δύο ἄλλοι εἶχον τὴν λόγχην ἐγκαρσίως τοῦ ἐπιπίου. Ὁδηγοῦν αἰχμαλώτους, ἕνα ἄνδρα καὶ δύο γυναῖκας, εἰς ὧν ἡ μία ἐκράτει ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς παιδίου. Οἱ αἰχμαλῶτοι οὗτοι καὶ οἱ συνοδοὶ αὐτῶν συνελθθησαν ὑπὸ τοῦ περὶ τοῦ ὄπου ἀδιακόπως διήρχετο τὸν ποταμὸν.

— Ποῖοι εἰν αὐτοί; ποῦ τοὺς ὠδηγεῖτε; Πληροφωρηθῆτε! διέταξε ὁ Διέβιτης στραφεὶς πρὸς ἡμᾶς.

Ὁ κόμης Θώλ, παρατηρήσας μὲ πρῶτον, μ' ἐπεφόρτισε νὰ ἐκτελέσω τὴν διαταγὴν τοῦ στρατάρχου.

Κατήλθον ταχέως τὸν λόφον καὶ εὐχαρίστως ἀνεγνώρισα ἱππεῖς τοῦ συντάγματός μου, εἰς τὴν πλῆθιν, τῆς ἴλης μου.

— Καλημέρα, Κουβαρέφ! εἶπον τῷ λοχίῳ, ποῖοι εἰν αὐτοὶ οἱ αἰχμαλῶτοι; ποῦ τοὺς ὠδηγεῖτε;

— Τοὺς εὐρήκαμεν εἰς τὰς ἐμπροσθοφυλακάς, κύριε ἀξιωματικέ, ἐπειδὴ ὁ ἐπερνούσαν ἀπὸ τὰς σειρὰς μας διετάχθημεν νὰ τοὺς συλλάβωμεν καὶ νὰ τοὺς φέρωμεν εἰς τὸν διοικητήν. Ὅθ' ἦναι βοήμοι!

Παρετήρησα τοὺς αἰχμαλώτους. Ἀνεμφιλόβως ὁ ἀνὴρ θὰ ἦτο βοήμος. Ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες του ἦσαν γυμνοὶ, ἡ γενεὶα καὶ ἡ κόμη ἐν ἀταξίᾳ, ἦτο δὲ ἐνδεδυμένος δι' ὑπεκαμίσου καὶ περισκελίδος ἐκ χονδρῶ ὑφάσματος εἰς ῥάχη ὄντα· εἶχεν ὄφρα τραχὺ καὶ βάνασον, οἱ δὲ μοχθηροὶ ὀφθαλμοὶ του ἐπλανῶντο πανταχοῦς. Παρ' αὐτῷ ἴστατο γυνὴ ἀγνώστου ἡλι-

κίας καὶ ἀσχημος, ρυπαρὰ καὶ ἄθλια, συμμαζευμένη, ὡς διὰ ν' ἀποκρυβῆ τῶν βλεμμάτων αὐτῆ ἐκράτει τὸ παιδίον. Ἡ ἔτερα αἰχμαλῶτος ἦτο εἰκοστάτης ὠραία νεῖνις, γυμνόπους, ἀλλ' ἔγουσα ἄνηθ' ἐπὶ τῆς ἀτάκτου κόμης τῆς, καὶ τὸν ὠραῖον λαμόν τῆς καὶ τὸ παγὺ σῶμά τῆς ἡμιεκαλυμμένα δι' ἐρυθροῦ μανδουλιού. Εἶχεν ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ γένους τῆς, τοὺς ἀμυγδαλωτοὺς μέλανας ὀφθαλμούς, εὐκαμπτος, τέλος ἐφαίνετο ὡς βασίλισσα. Ἐν ᾧ οἱ σύντροφοί αὐτῆς παρετήρουν δυσπίστως καὶ ὑπόβως περὶ αὐτῶν, αὕτη τούναντιον ἐκύτταζε κατὰ πρόσωπον γαλήνιος καὶ προσεκτικῆ.

Ἀνῆλθον τὸν λόρσκον καὶ ἀνέφερον ὅτι ἦκουσα. Ὁ κόμης μὲ διέταξε νὰ συνοδεύσω ἐγὼ ὁ ἴδιος τοὺς αἰχμαλώτους παρὰ τῷ διοικητῇ, νὰ περιμένω τὴν ἀνάκρισιν των, καὶ νὰ μεταβῶ ὅπως τὸν πληροφορήσω ὅσα ἤθελον μάθῃ.

Ὁδηγήσα τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὴν αὐλήν, ἣν ὁ διοικητῆς κατεῖχεν, ἀλλ' ἐδέησε νὰ περιμένω ἐπὶ μίαν ὥραν, διότι ὁ ἐπιφορτισμένος τὰ τῆς ἀνακοίνσεως ἀξιωματικὸς ἐνησχολεῖτο εἰς τοὺς λειποτάκτας τῶν ἔχθρων. Ἀνάψας τὴν ὀδοπορικὴν πίπαν μου, ἐκάθησα παρὰ μεγάλην πυρὰν, ἣτις ἔκαιεν ἐν τῇ αὐλῇ, εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων, οἱ δὲ λοχιοφόροι ἱππεῖς μου, προσέδσαντες τὰ ζῶα μας καὶ ἀναφέροντες τοὺς αἰχμαλώτους πρὸς τὸ ἀπόσπασμα, ἐξηπλώθησαν πλησίον ἡμῶν, ἀτε ληξάσης τῆς ὑπηρεσίας των.

Μεταξὺ τούτων εὐρίσκετο νεκρὸς ῥώσος, Ναούμ Σερέδας, γενναῖος στοατιώτης, ἦπιος καὶ θρησκός. Ἐπὶ τινα καιρὸν διετέλεσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου. Αὐτὸς θὰ μοὶ ἀρμόζῃ, ἐσκεψάμην. Ὁ Σερέδας κἀλλίστα θ' ἀντικαταστήσῃ τὸν δυστυχῆ μου Τσουπρῶφ· πρέπει νὰ ζητήσω τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὸν κόμητα.

Αἰφνίς ἦκουσα καγγασμὸν ἐν τῷ ὀμίλῳ τῶν ἱππέων καὶ τῶν βοημῶν, εἶδον δὲ τὸν Σερέδαν ἀναπηδῶντα εἰς τὴν γαλῆς ζεματισθείσης.

— Ἄ! διαβολοκῶρη, ὦραϊα μου τὰ λέγει, ἀνέκραξε λίαν τεταραγμένος... Ἄν τὸ ἤξευρα, δὲν θὰ τῆς εἶδα τὸ χεῖρ μου.

— Σερέδα, εἶλα ἐδῶ, τῷ εἶπον.

Ἐδραμε καὶ ἐτοποθετήθη ἐμπροσθέν μου εἰς προσοχτήν.

— Τί κάμεις ἐκεῖ; ἠρώτησες τὴν τυχὴν σου;

— Μάλιστα, κύριε ἀξιωματικέ. Τὴν λέγει ἡ νεά.

— Καὶ τί σοὶ προεῖπε;

— Ὅτι θὰ μὲ... ἴσως μωρολογεῖ ἡ ἀχρεία· ἀλλὰ λέγει, ὅτι κἀνεὶν καλὸ δὲν βλέπει δι' ἐμὲ, καὶ ὅτι θὰ σκοτεσθῶ τὴν 14 Μαΐου. Βλέπει αἶμα.

— Καὶ τὴν πιστεύεις, τρελλέ;

— Μὰ, κύριε ἀξιωματικέ, ἐγὼ τίποτε δὲν ζεῦρω, ἡ νεά λέγει μόνον ὅτι θὰ μὲ σκοτώσουν...

— Λοιπὸν, ἕως οὗτοῦ σὲ φρονεῖς σου, θέλεις νὰ ἔλθῃς εἰς ἐμὲ διὰ νὰ μὲ ὑπηρετῆς;

— Μὲ μεγάλην μου χαρὰν, κύριε ἀξιωματικέ.

— Καλὰ. Εἶπε εἰς τὸν Κουβαρέφ, ὅτι θὰ ἔλθῃτε καὶ οἱ δύο μαζί μου. Ἄν μοὶ δόσουν τὴν ἀδειαν νὰ σὲ πάρω, θὰ μείνης, ἄλλως θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν ἴλην. Τώρα, πήγαίνε νὰ ἀναπαυθῆς!

— Ὑπακούω, κύριε ἀξιωματικέ.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὰ ἀριστερὰ, μετέβη πρὸς τοὺς συντρόφους, πλησίον τῆς πυρᾶς, ἐνθα ἡ σιβύλλα, ὀκλαδὸν καθήμενὴ καὶ ἐστραμμένη πρὸς τὸ φῶς, προελέγε τι εἰς παχύνον, οὕτινος τὴν χεῖρα ἐκοάτει. Ἐκλήσασα καὶ ἐγὼ, ἀπαντες δὲ ἠγέρθησαν ἐν σπουδῇ.

— Λέγει τὴν τυχὴν; ἠρώτησα.

— Πολὺ καλὰ μάλιστα, κύριε ἀξιωματικέ. Λέγει πάντοτε καὶ καλὰ.

— Πῶς συννεοσεθε ἑμεῖς; Σὺς ὀμιλεῖ εἰς τὴν γλωσσάν τῆς, καὶ τῆς ἀποκρίνεσθε εἰς τὴν ἰδικὴν σας;

— Ὅχι, κύριε ἀξιωματικέ, εἶναι πονηρὰ, εἰςέυρει ὀλίγα ρωσικὰ καὶ ὅταν δὲν τὴν ἐννοεῖς, ὀμιλεῖ πολωνικὰ.

Ἡ βοήμις, πάντοτε ὀκλαδὸν καθήμενὴ, μ' ἐθεώρει διὰ τῶν ὠραίων τομηρῶν ὀφθαλμῶν τῆς.

— Δεῖξτε τὸ χεῖρ σας, εἶπε πολωνιστῆ, τείνουσα τὴν ἰδικὴν τῆς ἀνεωφγμένην. Δόσατέ μοι τὴν, θὰ ἴδω τὸ μέλλον καὶ μὰ τὸν Θεόν, μόνον τὴν ἀλήθειαν θὰ εἰπῶ.

Ἐπεχώρησα εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ κάμψας τὸ γόνυ πλη-

σίον αὐτῆς, τῇ παρέδωκα τὴν χεῖρα μου. Οἱ στρατιῶται παραχρῆμα, μὲ τὴν διακρίνουσαν τούτους διάγνωσιν, ἀπεσῆθησαν σιωπηρῶς, ἀρέντες ἡμᾶς μόνους παρὰ τὴν πυρὰν. Ὁ γέρον βοήμος, μακρότερον ὀλίγον καὶ κρατῶν τὰ γόνατά του ἐντὸς τῶν χειρῶν του, παρετήρει ἀσκαρῶν καὶ τὴν φλόγα σκυθρωπῶς καὶ ἠλιθίως, ἡ δὲ ἀντρέφος του προεπάθει ν' ἀποκοιμίσῃ τὸ ἐξυπνῆσαν παιδίον.

Ἡ νεῖνις, ἐσκυμμένη ἐπὶ τῆς χεῖρός μου, ἐφαίνετο ἐξετάζουσα τὰς γραμμὰς τῆς μετ' ἐκτάκτου προσοχῆς. Εἶτα, μετὰ μακρὰν σιγῆν, μὲ προεῖπε τιμὰς, πλούτη, ἔρωτα, ἀναμηνύουσα εἰς πάντα ταῦτα τοὺς ἀγγέλους, τὴν Παρθένον καὶ τοὺς ἁγίους. Ἰδὼν ὅτι μοὶ ἐπανελάμβανεν ἀπλῶς τὰ συντήθη.

— Ὅλα αὐτὰ, εἶπον ἀποσπαστὰ τὴν χεῖρα μου, εἶναι ἀνοησῆσαι· ἂν δὲν ἔχῃς τι καλλίτερον νὰ εἰπῇς, σιωπήσων. Καλλίτερον νὰ σιωπήσῃς παρὰ νὰ ἀναρῆς.

Ἡ νεῖνις μὲ ἐκύτταζε σοβαρῶς.

— Π.οεῖπες εἰς τὸν ἵππεά ἐκεῖνον τὴν χρονολογίαν τοῦ θανάτου του, προσέθηκα.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ βοήμις θεωρούσα με πάντοτε προσεκτικῶς, καὶ τὸ βλέμμα τῆς μοὶ ἐφάνη ἐκφράζον λύπην καὶ οἶκτον.

— Ἀλήθειαν εἶπες;

— Δὲν γελῶν, ὅταν προλέγουσιν τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου.

— Εἰμπορεῖς νὰ μοὶ εἰπῇς τὴν ἰδικὴν μου;

— Διατί ὄχι; Ἐπὶ πάσης ἀνθρωπίνης χεῖρός, εἶναι γεγραμμένη ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου, ἀλλὰ δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ ἡ τυχοῦσα βοήμις.

— Λοιπὸν ἀνακάλυψέ την!

Καὶ εἶτινα αὖτις τὴν χεῖρα. Ἄλλ' ἡ νεῖνις ἐδίσταζε νὰ τὴν λάβῃ.

— Διατί θέλεις νὰ τὴν μάθῃς; εἶπε συνφρονεθεῖσα.

— Θέλω νὰ μάθω ἀκριβῶς πότε θ' ἀποθάνω...

— Χμ! αὐτὸ δὲν θὰ σὲ κάμῃ εὐτυχέστερον...

— Τότε διατί τὸ εἶπες εἰς τὸν ἵππεά;

— Ὡ! αὐτοῦ πλησιάζει ὁ θάνατός του, σὺ ὅμως θὰ ζήσης ἀκόμη...

— Ἐλα, λέγε! Θέλω νὰ μάθω...

Καὶ τὴν φορὰν ταύτην, ἡ νεῖνις λαβοῦσα τὴν χεῖρά μου τὴν ἐστρεφεν αὖτις πρὸς τὴν φλόγα.

Ὁ δὲ ελεγεῖ τις, ὅτι ἐπανελάμβανε σιωπηρῶς τὰς πρώτας ἐρεύνας τῆς· μετὰ προσεκτικὴν ἐξέτασιν ἐφάνη ὅτι τὴν φορὰν ταύτην ἔβλεπε διακριτικῶς κατὶ Εἶτα μὲ ἐθεώρησε θλιβερῶς ἄλιν.

— Ε! λοιπὸν, τί; Τίποτε δὲν μοὶ λέγεις; Δὲν φοβοῦμαι ἑμεῖς. Μὴ φοβεῖ τίποτε!... Πότα;...

— Τὴν 14 Μαΐου, εἶπε βραδέως.

Ἡσθάνθη ἑμαυτὸν ὠχρίωντα, ἡ δὲ χεῖρ μου ἔφερον ἐντὸς τῆς ἰδικῆς τῆς.

— Τί βλέπεις; θὰ φονεῦθῶ, καὶ ἡ ὄχι;

— Βλέπω αἶμα, εἶπεν ἡ βοήμη διὰ βαταῖς καὶ γλοκυτέρας, ἀλλ' ἐντόνου φωνῆς.

Ἐρριψα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς χρυσοῦν νόμισμα, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν θέσιν μου.

Μετ' ὀλίγον, ἐκάλεσαν τοὺς βοημούς. Ἡ ἀνάκρισις οὐδὲν μὰς ἀπεκάλυψε. Δύο τῶν νομαδικῶν ἐκείνων οἰκογενειῶν εἰγὼν σταθεύουσα ἀπὸ τῆς προτεραιᾶς ἐν Γρούνα, ὡς ἐπεβεβαίωσε χωροφύλαξ ἀποσταλείς ἐπιτοπίως. Μία τούτων, πατήρ μετὰ παιδίον καὶ νεῖνις, κατέλιπε τὴν κομόπολιν τὴν χαραυγὴν τῆς προτεραιᾶς, πρὸ τῆς ἀφίξεως τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς μας, ἵνα ἐπαίτησῃ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ γείτονα χωρία καὶ ἐπανερχομένη εἰς τὰς σ

Επειδή η βοήμη μου προανήγγειλε την ιδίαν με σε ημέραν τοῦ θανάτου, θά φύγωμεν μαζί.

— Είμαι εὐτυχής, διότι εὐρίσκειται εἰς τὴν Ὀλλανδίαν σας, κύριε ἀξιωματικὲ, ἀπὴντες ἐκεῖνος ἀπλῶς.

Κατὰ τὸ ἐπιλοιπὸν τῆς ἐσπέρας ἡ προφητεία ἐγρησ' μυσ- σεν ὡς θέμα εὐθύμου συνομιλίας τῶν συναδέλφων μου καὶ ὡς πρόσχημα ἐν ταύτῃ, ἵνα κενύσῃ πρὸς τιμὴν μου δύο ἢ τρεῖς φιάλας καμπανίτου, ἀγορασθείσας πρὸς τὸν τροφῶτότου τοῦ ἐπιτελείου. Ὀλίγον χρόνον εἶχον ἵνα χαρῶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ μεταξὺ τούτων ὁ γαλλικὸς οἶνος δὲν ἦτο ἀξιοκαταφρόνητος.

Τὴν 10 Μαΐου ὁ κόμης Θὼλ κατέλιπε τὴν Γρούαν διευ- θυνθεὶς πρὸς βορρᾶν, καὶ αὐτοπροσώπως διηύθυνε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἐφοδὸν κατὰ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ στρατη- γοῦ Λουβένσκη, περικυκλωθέντος ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν ἡμῶν. Ἐπολέμησαν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ὁ δὲ ἐχθρὸς καίτοι ἤττηθείς καὶ διασκορπισθείς, κατόρθωσε νὰ ὑπεκρύβῃ, χάρις εἰς τὴν νύκτα, καὶ προστατευόμενος ὑπὸ τῶν τελεμάτων καὶ τῶν θασῶν, ἵπου τὸ ἡμέτερον ἱππικὸν δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκο- λουθήσῃ. Ἡ ἡμέρα τῆς 11 διήλθεν ἐν ἀπραξίᾳ καὶ προσδοκίᾳ, ὁ δὲ στρατὸς ἀρχῆς, οὐδέμιαν εἰδῆσιν ἔγων περὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθροῦ, ἐπανέπεσεν εἰς τοὺς συνήθεις διαταγμούς του. Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἔλαβε πρὸς τὸν μεγάλου δούκως Μι- χαὴλ τὴν ἀυπονόμως περιμενομένην εἰδήσιν· ὅτι ὑπεχώρει, ἢ δὲ σωματοφυλακῆ, ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἤθελε βαθίσαι εἰς κα- ταδίωξιν αὐτοῦ κατὰ τῆς Μενγίνας. Καθητύχασας περὶ τῆς τύχης τῆς σωματοφυλακῆς, ὁ στρατάρχης ἀπεφάσισε νὰ με- ταχειρισθῇ ἀπάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, ἵνα προκαταλάβῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς ἅλα τὰ μέγ' τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ.

Αἱ κινήσεις ἡμῶν, μάλιστα περὶ τὴν ἐσπέραν ἤξαντο, οὕτως ὥστε, βραχὺν σταθμὸν ἠδυνήθημεν νὰ κἀμώμεν μέχρι τοῦ χωρίου Κλουκόβο, καὶ τὴν ἐπιούσαν μόνον 12 ἀνιχώμεθα εἰς Βισόβο-Μοιοβερον. Ἐνταῦθα ὁ στρατάρχης δ' ἐτάξε νὰ βιθί- σωμεν εἰς δύο σώματα κατὰ τοῦ Σχούκοβο, ὁπότεν ὁ στρατὸς μετ' ἀνάπαυσιν ὡσὼν τινοῦ, ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του, τὸ μὲν δεξιὸν ἐκεῖ ἐνθα εὐρίσκειτο ὁ Διέβις εἰς Πούσκη, τὸ δὲ ἀριστερὸν εἰς Λουβότν.

Τὴν ἡμέραν τῆς 12 πνιγρὰ θερμότης ὑπῆρχε. Τὰ σώ- ματα προύωρον ἐντὸς νεφῶν κοινοῦτοῦ, οὐδὲν ἔδεικνεν εἰς τινῶν βημάτων ἀπόστασιν· ἀλλ' οἱ ἄνδρες ἡμῶν ἐθάδιζον θαρραλέως, εὐθύμως, καὶ πανταχοῦ, ἐξ ὀρμηιφύτου, ἐνόουν ὅτι μάχη προκατασκευάζετο.

Τὸ πρῶτον σῶμα ἀρίκετο εἰς Πούσκη τῆς νύκτα μόλις. Τὸ πεζικὸν μας ἔκαμε τὴν ἡμέραν ἐκείνην πενήκοντα βέροια, μετὰ πενθήμερον δὲ αταναγκαστικὴν πορείαν, ἀπὸ μιναν ἐφ- κοσι μόλις ὁ ἄ νὰ κἀμώμεν τὴν ἐπιούσαν. Τὴν μικρὴν κόμητ' εὐρομεν κατεστραμμένην, ἐκ' ἧς τῆς ἐκκλησίας καὶ δύο οἰ- κίσκων, διαφυγόντων τὸν κίνδυνον ὡς ἐκ θυμάτων. Ὁ Διέβις καὶ τὸ ἐπιτελεῖον του ἐνακατεστάθησαν, ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι, διήλθομεν, ὡς ἔει, τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαίθρον. Οὐδεμίαν διέ- θεσιν πρὸς ὑπὸν τὰ πάντα ἠγγελλον τὴν γεινίανσιν τοῦ ἐχ- θροῦ. Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἠκούσαμεν τὸ πυρρόλοισ· ἦτο ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ στρατηγοῦ Βέργ, σαρώουσα πρὸ αὐτῆς τὴν πολωνικὴν ὀπισθοφυλακὴν. Ἠλπίζετο, ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἐπιούσης ἤθελεν εἶναι κρίσιμος. Πανταχοῦ, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ ἐπιτελείῳ, ἐπεκοῦται ἡ προηγουμένη τῆς μεγάλης μά- χης κίνησις. Πανταχοῦ ἐφθνον ἐπιποιοὶ ἀγγελιοφόροι, καὶ μόλις διερχόμενοι, ἀντήλλασον λέξεις τινὰς. Μίξει τῆς χα- ραυγῆς, αἱ κινούμεναι σκιαί, ὅπισθεν τοῦ παραθύρου τοῦ στρα- τάρχου, ἔλεγον ἀρκούντως ὅτι τὰ πάντα παρεσκευάζοντο πρὸς ὀριστικὴν κίνησιν.

Κατὰ τὰς μακρὰς τρύτας ὥρας, ἀρίστον αἰσθημα μετ' εἶχε καταλάβῃ. Ἡ ἐπάρτος προφητεία μοι ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν· εἰς μάτην διελογίζομαι, ὅτι ἦτο παράλογον νὰ συγ- κινώμαι ὑπὸ τειούτων ἀνοησιῶν, εἰς μάτην πρὸς ἐπάθου νὰ συλλογασθῶ ἄλλο τι· ἐλάουον πρὸς τοὺς συναδέλφους μου, ἕκαστα λεπτὸν μερτὶ ἐπιθεώρησιν τῆς μικρῆς παρουσίας μου, ἐμῶν τὰ χεῖρατὶ μου, ὑπελόγιζον, κατὰ τὰς πιθανότη- τας, πόσα μοι ἔμενον ἵνα φθάσω εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ δευτέρας τάξεως, ἐτήταζον τὰ ζῶα, τοῦ χαλίνου αὐτῶν... οὐδὲν κἀτόρθων. Οἱ μαντικοὶ λόγοι: « 14 Μάϊου » δὴλα δὴ ἡ ἐπάρτος, ἔμενον κυρίως γράμματα, ὡς τὸ Μ α ν ἔ, Θ ε κ ε λ,

Φ α ρ ἔ ς, τῆς Ἰερᾶς Γραφῆς καὶ οὐ κτεράκιον τὸ μυσλὸν μου. Ὁμοίωζον πρὸς καταδεδικασμένον εἰς θάνατον, ὁ ὅποιος, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἐλ-τίζει. Κατηρώμην τὴν βοήμη, καὶ ἀπετροπίζομαι τὴν ἀδυναμίαν, ἧτις μ' ἔκαμε νὰ τεινω αὐτῇ τὴν χεῖρά μου... Ἄν δὲ οὐδὲν συνέβαινε; Τὶ ἄθλιος δεῖλος ἐφαίνομαι πρὸς ἑμαυτὸν! Καὶ μόνον εἰς ἑμαυτὸν θά ἐφαινόμην; ...

(ὠκολουθεῖ)

ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ

Ἀπὸ πεντηκονταετίας ἡ ἐπίσημος θρησκεία τῆς Ρωσσίας εὐρίσκειται ἐν τῇ αὐτῇ κρίσιμῃ θέσει, εἰς ἣν περιήλθε καὶ ὁ καθολικισμὸς ἐν τῇ Δύσει ἀπὸ χρόνου μακροῦ. Ἡ ὀρθόδοξος θρησκεία, ὑποστηριζο- μένη πρὸς τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ κλήρου, κἀκί- νησε νὰ εἶνε ἀπλή ἐκπλήρωσις ἐξωτερικῶν τιμῶν τύπων, μὴ ἀνταποκρινόμενη εἰς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐπιζητεῖ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Γίνεται λοιπὸν πρὸς τῷ λαῷ ζωηρὰ πνευματικὴ ἐργασία, ἧτις δὲν ἀρκεῖται νὰ κατα- πολεμῇ θρησκευτικὰ δόγματα, ἀλλὰ τείνει νὰ δημη- ουργήσῃ πρωτότυπα συστήματα κοινωνικοῦ βίου.

Καὶ πρῶτον, μεθ' ὅλην τὴν αὐστηρότητα, μεθ' ἧς ὁ νόμος τιμωρεῖ ἐν Ρωσίᾳ τοὺς ἀπομακρυνόμε- νους τῆς θρησκείας τοῦ Κράτους — τιμωρίας ἀρκι- ρούσης πρὸς τῶν ἀνθρώπων τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου καὶ ἐκθετούσης αὐτοὺς εἰς παντοειδῆς κα- ταδίωξις — μεθ' ὅλα, λέγομεν, ταῦτα, ὑπάρχουσιν ἐν Ρωσίᾳ σήμερον δεκατρία ἑκατομμύρια χριστι- ατικῶν, ἀνηκόντων εἰς μεγάλην ποικιλίαν αἱρέσεων, αἵτινες τοῦτο ἔχουσι τὸ κοινόν, ὅτι εἰσὶ κενωρισμένοι τῆς ἐπισήμου ἐκκλησίας, ἣν δὲν ἀναγνωρίζουσι. Παρατηρητέον, ὅτι τὸ κίνημα τοῦτο λαμβάνει χώ- ρον ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον πρὸς τὰς ἐργατικὰς καὶ ἀγροτικὰς τάξεις. Αἱ πεπολιτισμένοι τάξεις ἐν Ρωσίᾳ ἀπὸ μακροῦ χρόνου διακρίνονται διὰ τῆς ἀδιαφορίας αὐτῶν πρὸς τὰ θρησκευτικὰ· διότι, παρ' αὐταῖς τὰ θρησκευτικὰ δόγματα ἀντικατεστάθησαν διὰ φιλοσοφικῶν δοξασίῶν, στήριζομένων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐπιστήμην, ἐνῶ οἱ χωρικοὶ, οἱ βιοῦντες ὑπὸ τὸν ζυγὸν αἰωνίας ἀθλιό- τητος καὶ πτωχείας, παντοειδῶν καταπίεσεων καὶ φόρων καταθλιπτικῶν, ὄντες ἐσθημένοι τῶν εὐερ- γημάτων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀνα- ζητοῦσι τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀλήθειαν ἐν θρησκείᾳ, ἧτις νὰ μὴ διατελῇ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν βίον των, καὶ ἧτις, καίτοι διασώζουσα τὰς ψυχὰς των, νὰ δύνανται νὰ τοῖς παρέχῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐημερίαν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης.

Πρὸς βορρᾶν, καθὼς καὶ πρὸς νότον, πρὸς ἀνατο- λὰς καθὼς καὶ πρὸς δυσμὰς τῆς Ρωσσίας, αἱ αἱρέ- σεις φύονται ὡς ὁ χόρτος, καὶ λαμβάνουσι διακέρους μορφὰς, ἀπὸ τοῦ ἀπολύτου μυστικισμοῦ, τοῦ ἀσκη- τικοῦ, μέχρι τοῦ πραγματικωτέρου ὀρθολογισμοῦ. Σχεδὸν καθ' ἑκάστην οἱ ἀνταποκριταὶ τῶν ἐφημερί-

δων, οἱ ἱερεῖς τῶν ἐξοχῶν καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἀστυνομίας, ἀνακαλύπτουσι μίαν νέαν αἵρεσιν, ἀνα- φανέσασιν εἰς τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα μέρος, καὶ κατορθώ- σασιν νὰ προσελκύσῃ ἀριθμὸν τινα ὀπαδῶν.

Παραδείγματος χάριν, πρὸ τινῶν ἐτῶν τὸ δικα- στήριον τοῦ Χαρκώβου ἐξήνεγκε καταδικαστικὴν ἀπόφασιν κατὰ τινος γέροντος ἐξήκοντα ἐτῶν, κα- λουμένου Σουκανῶφ. Ἰδοῦ δὲ περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ὁ Σουκανῶφ εἶχεν ὑπερηθέσει εἰς τὸ ναυτικὸν ἔλ- λοτε· ἐπειτα, ἐγκαταλείψας τὸ ναυτικόν, ἐπεδόθη εἰς τὰ θρησκευτικὰ, καὶ διήλθε πολλὰ ἔτη εἰς δια- φόρους μονὰς. Ἐν ἔτει 1874 ἐμίθασε παρὰ τινος ἰδιοκτητῆτος μερικὰ στῆματὰ ἐδάφους, καὶ ἐλλῶν εἰς ἐπιμίσθιον μετὰ τῶν χωρικῶν, τοὺς κατέπεισε νὰ μὴ συγκαζῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, νὰ μὴ ἐκτελώσι τὰς διατεταγμένας παρὰ τῆς ἐκκλησίας λει- τουργίας, νὰ συνέρχωνται δὲ εἰς ὅποιανδήποτε οἰ- κίαν, καὶ νὰ συναναστρέφονται περὶ θρησκευτικῶν ἀντικειμένων. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐνδεδυμένοι λευκά, ἐκάθητο ἐπὶ θρανίων, ἤναπτον κηρία, ἀπήγ- γελον προσευχὰς καὶ ἐξωμολογοῦντο ἀμοιβαίως τὰς ἀμαρτίας των. Ὁ Σουκανῶφ ἀπήτει παρὰ τῶν προ- σερχομένων εἰς τὰ δόγματά του, νὰ ὀρκισθῶσιν, ὅτι δὲν θὰ πίνωσιν οἶνοπνευματώδη ποτὰ, ὅτι δὲν θὰ καπνίζωσιν, ὅτι δὲν θὰ ποιῶνται κατάχρησιν τῶν μεταξὺ τῶν δύο φύλων σχέσεων καὶ ὅτι θὰ θυσιάζω- σιν ζωὴν καὶ περιουσίαν διὰ τὸ ἀγαθὸν τοῦ πλησίον. Αὕτη ἦτο ἐναρκὶς αἱρέσεως, ἧτις τάχιστα ἐξηπλώθη εἰς πληθὺν χωρίων.

Γεγονὸς ἀνάλογον ἔλαβε χώραν εἰς ἕτερον μέρος. Μία νεάνις, καλουμένη Ξένια Κουσμίνα, ἀρίκετο εἰς ἐν χωρίον, καὶ ἤρξατο διδάσκουσα νέαν θρησκείαν. Ἄπηγόρευε τὸν γάμον, τὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν φοί- τησιν, καὶ τὴν χρῆσιν ζωϊκῆς τροφῆς. Ἐκλέξασα δάδεκα ἄνδρας, ἀνόμασεν αὐτοὺς ἀποστόλους. Πε- ριήρχετο τὴν χώραν μετ' αὐτῶν, ἄδουσα ἕκτους θρη- σκευτικούς καὶ προτρέπουσα τὸν λαὸν νὰ διάγῃ νέον βίον, βασιζόμενον ἐπὶ τῶν κοινωνιστικῶν ἀρχῶν· ἐδί- δασκε τὴν κοινοκτημοσύνην καὶ τὴν κοινωνικὴν ἰσότητά.

Ἐν ἔτει 1860, ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ Πέρμ, με- ταξὺ τῶν μεταλλευτῶν, εἰς καλούμενος Πούσκιν, κα- τεξάνεστη ἐναντίον τῶν τύπων τῆς θρησκείας καὶ τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἐδίδαξε δὲ τὴν γενικὴν ἀδελφότητα, τὴν κοινοκτημοσύνην, τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐδάφους παρὰ τῶν καλλιεργούντων αὐτὸ, κλπ. Καίτοι ἡ Κυβέρνησις ἐκείσε τὸν Πούσκιν ἐντὸς τῆς μονῆς τοῦ Σολοβέτ, ἐνθα ἔμεινεν ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη, οὐχ ἤττον, ἡ διδασκαλία του ἐρριψε βαθεῖας ρίζας, καὶ ἐξηπλώθη εἰς ὀλόκληρον ἐν διαμέρισμα, οὐχὶ δὲ πρὸ πολλοῦ, τινὲς τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἐδικάσθησαν παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Πέρμ, ἐπὶ τῷ ὅτι ἐκώλυ- σαν τὸν ἱερέα νὰ λειτουργήσῃ, ὅτι ἠρνήθησαν νὰ πληρώσωσι φόρους, ἐκήρυξαν τὴν βασιλείαν τῶν Οὐ- ρανῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠρνήθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσιν οἰονδήποτε εἶδος κυβερνήσεως.

Σχεδὸν περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ὁ διοικητῆς τοῦ Καυκάσου ὑπέβαλλεν ἐν ὑπόμνημα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ τίνος ἐπικινδύνου αἱρέσεως,

ἧτις ἠρνεῖτο νὰ ἀναγνωρίσῃ, τὰς τε λειτουργίας καὶ τὴν ἱεραρχίαν τῆς θρησκείας, καὶ ἧτις, ἐν ὀνόματι τοῦ ἀληθοῦς χριστιανισμοῦ, ἐδίδασκε τὸν κοινωνι- σμὸν, τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀπειθειαν πρὸς τὴν κυβέρνησιν, ὅποιανδήποτε καὶ ἂν εἶνε. Ἡ κυβέρνησις προέβη εἰς ἀνακρίσεις, καὶ ἀπέστειλε τοὺς κυριωτέρους ἀρχηγούς τῆς αἱρέσεως εἰς τὰς φυλακὰς καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Ἄλλ' ἐν τούτοις, ἡ αἵρεσις ἐξη- κολουήθη νὰ ἐξαπλώται. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ ἀνεφάνη εἰς παλαιὸς στρατιώτης, καλούμενος Σοκο- λῶφ, ὅστις ἤρξατο νὰ διδάσκη, ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἤρξατο ἤδη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουσι νὰ ζήσωσι τοῦ λοιποῦ ὡς ἀδελφοί, νὰ διανέμωσι τὰ ἀγαθὰ των εἰς τοὺς πτωχοὺς, νὰ φεύγωσι τοὺς ἰδιο- κτήτας τοῦ ἐδάφους ὡς διαβόλους, κτλ.

Τῷ 1850, εἰς τὸ κυβερνεῖον τοῦ Βλαδιμήρ, με- ταξὺ τῶν χωρικῶν, ἀνεφάνησαν ἄνδρες, ὅτινες ἤρ- ξαντο νὰ διδάσκωσι τὴν ὑποταγὴν τῆς σαρκὸς εἰς τὸ πνεῦμα. Ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὴν ψυχὴν, ὁ δὲ διάβολος τὸ σῶμα. Διὰ τὸν λόγον τούτου, οἱ ὀπα- δοὶ τῆς αἱρέσεως ταύτης, θέλοντες νὰ διασώσωσι τὴν ψυχὴν, κρεμῶντο δι' ἱμάντων, μέχρις ὅτου ἀπω- λίσωσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν κοιμῶνται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ στρέφοντες τὴν κεφαλὴν ὀπισθεν τῶν νώτων, συγ- κρατοῦσι τὴν ἀναπνοήν, καὶ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέ- νουσι, μέχρις ὅτου ἀπολίσωσι τὰς αἰσθήσεις των.

Ἡ δυνάμειθα νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλα παρόμοια παραδείγματα, ὧν βρισθουσιν αἱ ρωσικαὶ ἐφημερίδες. Ὁ θρησκευτικὸς οὗτος ἐν Ρωσίᾳ ὀργανισμὸς τοῦ λαοῦ, τὸ σῆγμα τοῦτο, ἔχει τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ γε- νικῇ δυσαρκειᾷ ἐκ τοῦ σημερινοῦ βίου, ἐκ τῆς νευ- ρικῆς ἀσθενείας τοῦ λαοῦ, ἐκ τῆς ἀμαθείας του, καὶ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐπιθυμίας του νὰ ἀποκαταστήσῃ τύπους θρησκευτικῶν συμφώνους πρὸς τὴν κοινωνι- κὴν του ὑπαρξίν, καὶ ἐπωφελεστέρους. Ἐάν μέγα μέρος τῶν τοιούτων αἱρετικῶν συνέρχωνται εἰς εἰρη- νικούς ἁμίλους καὶ ἐργάζονται ἀδελφικῶς διὰ τὴν κοινὴν εὐημερίαν καὶ πρόσδοον, ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις καὶ ἕτεροι, κλίνοντες εἰς τὰ σκοτεινὰ δόγματα τοῦ μυστικισμοῦ, ὅτινες ἐξεγείρονται μετὰ δυνάμειω καθ' ἀπάσας τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, καὶ ὅτινες ἐμφοροῦνται ὑπὸ μεγάλου μίσους καὶ φανατισμοῦ κατὰ παντὸς ἐγκοσμίου, κατὰ παντὸς ἀνθρωπίνου.

Εἰς συνεβούλευε δημοσιογράφου, τοῦ ὁποῦ ἡ ἐφημερίς δὲν τὰ πῆγαινε καλά, νὰ ἐπιδιώκῃ πράγματα φαῖδρα, εὐχάριστα.

— Τὸ ζήτημα εἶνε πῶς νὰ διασκεδάλῃ ὁ ἀναγνώστης. Τὴν ἐπαύριον εἰς τῶν συντακτῶν παραδίδει πρὸς τὸν διευθυντῆν ὁ λ η ν.

— Τί εἶνε αὐτὰ; τὸν ἐρωτᾷ.
— Ἡ περιγραφή τῆς κηδείας τοῦ...
— Ἐ! τὴν ἔκαμες λίγο διασκεδαστικὴ!

Εἰς κωθλοποιεὶς δικάζεται.
Ὁ πρόεδρος:
— Πῶς σοῦ ἦλθε ἡ ἰδέα νὰ κατασκευάσῃς ψεύτικα νο- μίσματα;
Ὁ κατηγορούμενος:
— Γιατὶ, κύριε πρόεδρε, τ' ἀληθινὰ εἶνε τόσο λίγα.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΘΥΣΙΑ

Μεταξύ των κατά τελευταία ταῦτα ἔτη θαυμασιωτέρων σκοπευτῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὁ Οὐίλλιαμ Γλὺν ἀπέκτησε τὴν μεγαλειότεραν δημοτικότητα, καὶ, ὅ,τι σπουδαιότερον, ἑκατοντάδας τινὰς χιλιάδων δολλαρίων: οἱ διευθυνταὶ τῶν δημοσίων θεαμάτων διαφιλονεικοῦσι τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ, μᾶλλον ἢ τὴν ἀπόκτησιν διασῆμου τινὸς ὄξυφώνου. Ὁ Γλὺν εἶναι εἰσέτι νέος, καλλιτέχνης τὴν στάσιν, οὐδέποτε ποιῶν ἀκομψὸν τινὰ χειρονομίαν, οὐδέποτε διατάζων πυροβολεῖ χωρίς νὰ σκοπεύσῃ, καὶ δὲ περὶ αὐτὸν πρὸς τὰ ἄνω ριφθεῖσαι κρυστάλλινοι σφαῖραι, πίπτουσι πᾶσαι θραυσθεῖσαι: διατρύπᾳ τὸν πυθμένα φιάλης τινὸς διευθύνων τὴν βολὴν διὰ τοῦ στομίου αὐτῆς: ἡ δὲ σφαῖρα τοῦ πυροβόλου κάπτεται ἐν τῷ μέσῳ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς ξηρακίου, ὅπερ, εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν, κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας ὁ Πέππος, πιστὸς ἰσπανὸς, ὅστις τὸν ἀκολουθεῖ πανταχοῦ: ἐκάστην δὲ ἐσπέραν, διὰ ριμμάτος— ὅπερ ἠδύνατο ν' ἀποβῇ θανατηφόρον—θραύει τὸ στέλεχος ῥόδου, ὅπερ ὁ ἀπαθῆς αὐτοῦ θεράπων κρατεῖ διὰ τῶν ὀδόντων.

Τραγικόν τι γεγονός, ὅπερ ἔλαβε χώραν ἐσχάτως ἐν τῷ ἡμερησίῳ θεάτρῳ τῆς Κιγκινάτης, ἐπηξήσθη τὴν φήμην τοῦ ὀνόματός του.

Πρὸ τινος, ὁ διάσημος σκοπευτὴς ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ, ἐν ἵπποδρομίῳ τινὶ τοῦ Μεξικικοῦ, ἐνώπιον ἐπισήμων εὐρωπαϊκῶν ἐκείθεν διαβαίνοντων. Ὀλίγα λεπτά πρὶν ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ὁ Γλὺν δὲν εὐρίσκει τὸν πιστόν του θεράποντα, τὸν ἐμψυχον αὐτοῦ σκοπόν. Ὁ σκοπευτὴς καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, ἀνήσυχοι εἰς ἄκρον, ἐρευνῶσι πανταχοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους, εὐρίσκουσι τὸν Πέππον ἐξηπλωμένον ἐπὶ τινος κλίμακος τοῦ ἵπποδρομίου καὶ μεθυσμένον εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ δύναται οὔτε νὰ ἐγειρῆται.

Τί πρακτέον; Τίς θὰ θελήσῃ νὰ λάβῃ τὴν ἐπικίνδυνον τοῦ ἰσπανοῦ θέσιν καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ ῥόδον διὰ τῶν ὀδόντων; Ὁ διευθυντὴς, μὴ στέργων νὰ διακόψῃ τὴν παράστασιν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐκτακτὸν ἐκείνην ἐσπέραν, ὑπόσχεται ἑκατόν, διακόσια δολλάρια εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν Πέππον... Οὐδεὶς!

Ἡ θέσις εἶναι σοβαρὰ ἢ ὦρα παρέρχεται. Αἶφνης, λεπτή τις καὶ ξανθὴ νεάνις, ἔχουσα γαλανοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τρυφερὸν τὸ βλέμμα, πλησιάζει τὸν Γλὺν, καὶ τῷ λέγει σοβαρῶς.

— Κύριε Γλὺν, εἰάν θέλετε, θὰ κρατήσω ἐγὼ τὸ ῥόδον.

— Ὑμεῖς; Καὶ δὲν θὰ φοβηθῆτε; Σκεφθῆτε, ὅτι ἡ ἐλαχίστη κίνησις δύναται νὰ σᾶς κοστίσῃ τὴν ζωὴν!

— Δὲν θὰ τρέμω.

— Εἴθε λοιπὸν πολὺ πτωχὴ, κόρη μου, ὅπως ἐκθίσητε τὴν ζωὴν σας διὰ διακόσια τάλληρα;

— Εἶμαι πτωχὴ, ναί, ἀλλὰ δὲν θέλω χρήματα. Τὸ κάμνω διότι... σὰς ἀγαπῶ!

Τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν, ἣν ἡ νεάνις ἐπέφερε ἐρυθρῶσα, μόνον ὁ Γλὺν τὴν ἤκουσε...

Τὸ ἀκρατῆριον ἀνησυχεῖ... ἐξήτει τὸν Γλὺν. Ὁ σκοπευτὴς δὲν ἔσχεν ἢ τὸν καιρὸν νὰ ψιθυρίσῃ εἰς τὴν νεάνιδα:

— Μὴ μὲ προσβλέπετε κατὰ πρόσωπον, ὅταν μέλλω νὰ πυροβολήσω.

— Ἐστὲ ἥσυχος...

Καὶ ἐξῆλθον ἄμφω.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὰ φρενητιώδη χειροκροτήματα πρὸς τὸν ἀλάνθαστον σκοπευτὴν ἀπενεμήθησαν μετ' ἴσου ἐνθουσιασμοῦ καὶ εἰς τὴν χαρίεσσαν νεάνιδα, ἣτις, μειδιῶσα καὶ γαλήνιος, δὲν ὠχρίασε, δὲν ἔτρεψε, δὲν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅτε ἡ σφαῖρα τοῦ πυροβόλου τοῦ Γλὺν ἐθραύσε τὸ στέλεχος τοῦ πορφυροῦ ῥόδου, ὅπερ ἐκράτει διὰ τῶν λευκῶν αὐτῆς καὶ μικρῶν ὀδόντων.

Ὁ Γλὺν καὶ ἡ νεάνις ἐνυμφεύθησαν.

Μετέβησαν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ἀπὸ θεάτρου εἰς θεάτρον, πανταχοῦ δρέποντες τοὺς θαυμάσιους θαυμασμοὺς τῶν θεατῶν. Εἶτα δὲ, μετὰ τὰς στιγμὰς τῆς ἀγωνιώδους ταύτης ἀνησυχίας, ἀποκοιμώμενοι ἀπὸ παντὸς ἀνθρωπίνου βλέμματος, παρεδίδοντο εἰς τὴν μέθην τοῦ θερμοῦ αὐτῶν ἔρωτος.

Ἀλλὰ... καὶ τοῦ ἔρωτος τούτου ἐπῆλθεν ἡ δύσις ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Γλὺν. Ἡ δὲ σύζυγος— διὰ τῆς ἀσφαλοῦς ὀξυδερκείας τῆς μηκέτι πλέον ἀγαπωμένης γυναικός— τὸ ἐνόησε. Ἐμαθεν ὅτι εἶχεν ἀντιζῆλον. Ἀλλὰ δὲν ἔκλαυσε, δὲν παρρησιόηθη, δὲν ἠνώχλησε τὸν σύζυγον δι' ἐπιπλήξεων. Ὑπέφερεν ἐν σιγῇ, ἐννοῶσα, ὅτι διὰ τὸν Οὐίλλιαμ πτηνὴν δὲν ἦτο πλέον ἢ ἡ σύντροφος τῶν ἐσπερινῶν θριαμβῶν, ἡ σύμμαχος τῆς ἐπιτυχίας του.

Παρήλθον μῆνες τινές. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν, τὸ ἵπποδρομιον ἔλαμπεν ἐκ φωτός, ἐπληροῦτο θεατῶν, ἀντήχει ἐκ τῶν χειροκροτήσεων.

Τὰ γυμνάσια ἤρξαντο. Ὁ Γλὺν ἐμφανίζεται, ὠραῖος, κομψὸς μειδιῶν. Ἡ σύζυγος ρίπτει τὰς κρισταλλίνους σφαῖρας... καὶ ὁ Γλὺν, τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, τὰς θραύει ὅλας ἢ σύζυγος κρατεῖ τὰ χαρτία... καὶ ὁ Γλὺν τὰ διατρύπᾳ ἢ σύζυγος παρυσιάζει τὴν φιάλην... καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ Γλὺν, διερχομένη ἐκ τοῦ στομίου αὐτῆς, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ πυθμένος.

Τὰ χειροκροτήματα δὲν ἔχουσιν ὄριον.

Ἐρχεται ἡ σειρὰ τοῦ ῥόδου. Ἡ σύζυγος τοῦ Γλὺν διαλέγει ἐν ἐξ αὐτῶν ἐκ κανίστρου τινός, ἐπανέρχεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἵπποδρομίου, χαιρετᾷ, τοὺς θεατάς, σφίγγει τὸν βραχύτακτον στέλεχος τοῦ ἀνθους διὰ τῶν ὀδόντων τῆς, ρίπτει βλέμμα εἰς θεωρεῖον τι, ὅθεν ὠραιότατη τις κυρία προσμειδιᾷ πρὸς τὸν σκοπευτὴν, εἶτα, ποιεῖ ἀόριστον τινὰ χειρονομίαν— ἴσως τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, — τοποθετεῖται ἐν κατατομῇ, ὀρθία, ἀκίνητος... καὶ, κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν, τὴν κρίσιμον, κινεῖ ὀλίγον τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἔμπροσθεν...

Ἡ σφαῖρα ἐκπυροκροτεῖ...

Ἡ σύζυγος τοῦ Γλὺν πίπτει κεραυνοβοληθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἵπποδρομίου!

ΤΟ ΚΥΑΝΟΥΝ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Ὁ καθηγητὴς Τύνδαλ ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἀγορᾷ τῆς Νέας Ὑόρκης λίαν ἐνδιαφέρουσαν μελέτην περὶ τοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ, ὡς καὶ περὶ τῶν αἰτίων τοῦ κυανοῦ τούτου χρώματος.

Ὁ διάσημος φυσιολόγος παρατηρεῖ κατ' ἀρχάς, ὅτι διαλύων κόμμι ἐντὸς ποσότητός τινος οἰνοπνεύματος, καὶ ρίπτων τὴν διάλυσιν ἐντὸς καθαροῦ ὕδατος, σφοδρῶς ἀνακινήθεις ἐντὸς ὑαλίνης φιάλης, ἐπιτυγχάνει τις πληθὺν μικρῶν μορίων κόμμιος ἐντὸς τοῦ ὕδατος: καὶ τὸ ὕδωρ τούτο, παρατηρούμενον ἀπέναντι τοίχου χρωματισμένου μετὰ χρώμα σκτεινόν, ἰσοειδὲς ἢ μαῦρον, φαίνεται ἐντελῶς κυανόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὸ γάλα, τὸ ἡραιωμένον δι' ὕδατος, ἢ καὶ φυσικῶς ἀσθενές.

Πρὸς παραγωγὴν τεχνικοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὕδωρ δὲν εἶναι ἀπαραίτητον. Δύναται τις νὰ ἀσχηθῇ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμά, ἀναμιγνύων εἰς τὸν ἀέρα μόρια ὕλης ἐπαρκῶς διηρημένα. Ἐπὶ παραδείγματι, δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ χημικὰς συνθέσεις, ὧν τὰ στοιχεῖα διαλύονται ἐντὸς τοιοῦτου ἢ ἄλλοιου κυματισμοῦ τοῦ φωτός.

Μέγας ἀριθμὸς ὑγρῶν παρέχει ἀτμούς, οἵτινες ἀναμιγνύονται μετὰ τὸν ἀέρα, καὶ ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἀκτίνος ἡλεκτρικῆς ἢ ἡλεκτρικῆς, ἀποσυντίθενται, ὅπως μείνωσιν αἰωρούμενοι ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ. Ἄρκει ν' ἀναμνησθῶμεν, ὅτι οἱ φωτεινοὶ κυματισμοὶ εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυροὶ, ὅπως ἐννοήσωμεν, ὅτι τὰ μόρια ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλα, ἐν σχέσει πρὸς τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν κυματισμόν. Πρέπει λοιπὸν νὰ φαντασθῶμεν τοὺς φωτεινοὺς κυματισμοὺς διαφόρου δυνάμεως, διερχομένους διὰ τοῦ ἀέρος, πεπληρωμένου μορίων λίαν λεπτῶν.

Προδήλωσ, τὰ μόρια ταῦτα, ἐξασκοῦνται ἀντίστασιν εἰς ὅλους τοὺς κυματισμοὺς, θέλουσιν ἐπιδράσει αἰσθητότερον ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων κυματισμῶν. Καὶ κατὰ συνέπειαν, τὸ χρῶμα ὅπερ ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους κυματισμοὺς, τὸ κυανόν, θέλει ἐπικρατεῖ.

Ἡ θεωρία αὕτη ἀκριβῶς ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς διαφόρους παρατηρήσεις. Ὁ Οὐρανὸς, πράγματι, εἶναι κυανός, ἀλλ' ἡ κυανότης αὕτη δὲν εἶναι οὔτε καθαρὰ, οὔτε ἴση πανταχοῦ: ἐξετάζοντες τὸ χρῶμα τούτο διὰ τοῦ σκισκοπίου, διακρίνομεν ἐν τῷ οὐρανῷ ὅλα τὰ χρώματα, εἰς τὰ ὅποια ἀποσυντίθεται ἡ ἡλιακὴ ἀκτίς, ἐπικρατοῦν δὲ χρῶμα μόνον εἶναι τὸ κυανόν.

Ἐπίσης, ὁ οὐρανὸς εἶναι ὀλιγότερον κυανός περὶ τὰ ἄκρα τοῦ ὀρίζοντος. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι τὰ μεγαλιότερα μόρια μείνουσιν εἰς τὰ χαμηλότερα στρώματα τοῦ ἀέρος. Ἐὰν ἡ ἀτμοσφαιρὰ ὀλόκληρος, ὁμοῦ μετὰ τὰ αἰωρούμενα ἐν αὐτῇ μόρια, ἐξηρανότο, ὁ οὐρανὸς θὰ ἐφαίνετο ὀλόμαυρος, καὶ ἐπὶ τοῦ μέλανος τούτου ἠθέλομεν βλέπειν τὰ ἄστρα νὰ λάμπωσι χωρὶς νὰ ὑπερέμῃ τὸ φῶς των, διότι τὸ φαινόμενον τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν ἀέρα.

Ἐν μέρει, ἢ ὑπόθεσις αὕτη πραγματοποιεῖται, ὅταν

τις ἀνέρχεται ὑψηλὸν βουνόν καθ' ὅσον ἀνέρχεται τις, κατὰ τοσοῦτον ὁ χρωματισμὸς τοῦ οὐρανοῦ χάνει βαθμηδὸν τὴν κυανότητά του καὶ καθίσταται ἀμαυρότερος, διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὰ αἰωρούμενα μόρια εἶναι καὶ ἐραιότερα καὶ λεπτότερα ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις στρώμασι.

Τέλος, ἡ ὑπαρξὶς τῶν μορίων τούτων ἐξηγεῖ καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ φαινομένου τῆς δύσεως καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Διότι πράγματι, ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις, αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου διαπερῶσι μεγαλιότερον πάχος ἀτμοσφαιρας, καὶ κατὰ συνέπειαν, συναντῶσι μόρια περισσώτερα καὶ χονδρότερα. Ἐπειδὴ δὲ αἱ βραχυτέρας διακυμάνσεις τοῦ φωτός, αἱ παράγουσαι τὸ κυανόν καὶ τὸ ἰσοειδὲς χρῶμα, ἐμποδίζονται ὑπὸ τῆς πληθύσεως τῶν αἰωρούμενων μορίων, κατὰ τὴν δύσιν καὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἀφικνοῦνται μέχρις ἡμῶν αἰμακρότεροι διακυμάνσεις, αἱ παράγουσαι τὸ ἐρυθρόν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρέχει ἀποτελέσματα ἰδίως ἀξιοπαρατήρητα εἰς τὰς παγετώδεις καὶ χιονοσκεπεῖς κορυφαῖς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, ὡς παρατηρεῖ ὁ καθηγητὴς Τύνδαλ. Εἶτε κατὰ τὴν ἀνατολὴν, εἶτε κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὅτε ἡ κορυφὴ μόνη δέχεται ἀκτίνας, καθ' ὃν χρόνον ὅλος ὁ ἐπίλοιπος κόσμος διατελεῖ εἰσέτι βυθουσιμένους εἰς τὰ σκότη, βλέπει τις τὰς χιόνας νὰ λάμπωσιν ὡς ρουβίνια.

Ἡ ΓΑΛΑΤΣΙΔΕΝΑ ΜΟΥ

Τί κακὸ ἦτο καὶ τοῦτο, τί κακὸ ἂν τὰ μεγάλα! τῆς ξανθῆς σου ἀγελάδας νὰ κοπῇ τὸ ῥαῖο γάλα! Ἡ φίλιὰ μας ἢ τόσον εὐμορφὴ καὶ ζηλευμένη κινδυνεύει; Αἰσά μου, νὰ βρεθῇ κλωστή κομμένη. Τώρα πλέον τί νὰ κάμω δὲν ἤξεύρω ὁ καυμένος σπου θέλω νὰ σὲ βλέπω καὶ εἶμαι τόσῳ ἐρωτευμένος!

Ἐως τώρα ἐκρατοῦσα εἰς τὸ χέρι τοῦ μπουκάλι καὶ ἤρχομαι νὰ πάρω γάλα ἀπὸ σένα— ὄχι ἄλλη— γάλα ἄβολο ὡς εἶνε ἄδολος καὶ ὁ ἔρωτάς μου, γὰρ νὰ βλέπω τὸ δροσάτο πρόσωπό σου, Αἰσά μου, καὶ τὰ μαῦρά σου ματάκια ποῦ θραυρῶ πῶς μοῦ μιλοῦνε, σὰν τὰ βλέπω καὶ μετὰ βλέπουν καὶ μ' ἀγάπη μοῦ γελοῦνε.

* *

Τί κακὸ ἦτο καὶ τοῦτο, τί κακὸ ἂν τὰ μεγάλα, τῆς ξανθῆς σου ἀγελάδας νὰ κοπῇ τὸ ῥαῖο γάλα! Τώρα, γαλατσίδενά μου, πῆς μοῦ τώρα τί νὰ κάνω, Ἡ γλυκεῖά μας ἢ φίλιὰ, ἢ φίλιὰ μας ἢ τόση τόσον εὐκολὰ καὶ τόσον ἔξαρτα θὰ τελειώσῃ; Ἄν ἐκόπηκε τὸ γάλα τὸ ἀγελάδας, Αἰσά μου, σὺ εἶσαι γάλα καὶ καυμάκι καὶ ζωὴ μου καὶ χαρὰ μου, καὶ ἔχω καὶ ποῦ συμφῆρι καὶ εἰς ἐσὲ νὰ σοῦ προτεῖνω: Ὅ,τι σοῦ δῖνα γὰρ γάλα μ' εὐχαρίστησι σοῦ δῖνω, νὰ μ' ἀφῆνης κάθε μέρα νὰρχωμαι νὰ σὲ κτυτάζω, εὐμορφῇ μου τουργοπούλα, καὶ στήν πίστι μου σοῦ τᾶζω πῶς ποτὲ δὲν θὲ νὰ λείψω!

Τί γελάς;... τὸν ἔρωτά μου, δὲν μπορῶ ἐγὼ νὰ κρύψω... εἶ
Ἐγὼ δὲν εἶμαι σὰν ἐσένα ποῦ ἐνῶ ἔνα δοντάκι κάπως σοῦ πονεῖ γὰρ μένα, ὄλω θὲς νὰ μοῦ τὸ κρυθῆς, εὐμορφῇ μου μαυρομμάτα, ποῦ μετ' ἄβολό σου γάλα μοῦ ἐδόλωσες τὰ νειάτα.

Σμύρνη, 16 Φεβρουαρίου 1888

Ἦσαν ποτε δύο γείτονες ἡγεμόνες, οἱ ὅποιοι ἦσαν καλοὶ φίλοι μεταξύ των. Συχνάκις ἐκέκωσαν τὰ ποτήρια των εἰς τὴν αἰωνίαν φιλίαν των.

Μίαν φορὰν ὁ δασοφύλαξ τοῦ ἐνὸς ἐφόνευσε λαγῶν, ὅστις εἶχε διαβῆ τὰ σύνορα. Ὁ δασοφύλαξ τοῦ ἄλλου ἔτρεξεν, ἐγενήθη ἕρις μεταξύ των καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐφθάσε μέχρι τῶν ἡγεμόνων.

Ὁ εἰς ἰσχυρίζετο, ὅτι ὁ λαγὼς ἦτο ἰδικός του, διότι ἐκ τῆς ἰδικῆς του περιοχῆς εἶχεν ἐκρύψει, ὁ δὲ ἄλλος διότι ἐφρονεῖτο ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ του ἐδάφους.

Τούτου ἕνεκα, οἱ ἡγεμόνες ἤρισαν, καὶ ὅτε ἀπεχωρίσθησαν, ἦσαν ἄσπονδοὶ ἐχθροί.

Ἐπῆγαν λοιπὸν πρὸς τοὺς ὑπηκόους των καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς: «Ὁ γείτων ἡγεμὼν εἶνε ἐχθρὸς μου. Τὸ δικαίον καταπατήθη βαναύσως, πρέπει νὰ τὸ ὑπερασπίσωμεν, ἄλλως θὰ χαθῆ ὁ κόσμος. Διό, κατακρεουργήσατε ἕσους δύνασθε ἀνθρώπους ἐκεῖνου, πυρπολήσατε τὰς πόλεις του καὶ καταπατήσατε τοὺς ἀγρούς του, ἐν ἀνάγκῃ δὲ φρονεῖθητε καὶ σεῖς».

Οἱ ἄνθρωποι ὕψωσαν τοὺς πῖλους των καὶ ἐφώναξαν: «Ὅ, τι κάμνει ὁ ἡγεμὼν μας εἶνε καλῶς καμωμένον. Ἐμπρός, ἀδελφοί, εἰς τὴν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ δικαίου».

Καὶ ἀπ' ἀμφοτέρω τὰ μέρη ἐξεστράτευσαν κατ' ἀλλήλων τὰ πυροβόλα ἐμυκῶντο καὶ οἱ ἄνθρωποι κατακρεουργοῦντο. Τὰ σπαρτὰ τῶν χωρικῶν ἐποτίσθησαν μὲ αἶμα καὶ καταπατήθησαν. Ἄλλα τοῦτο ἦτο καλὸς κοπιτισμὸς, ἔλεγον οἱ αἰονομολογοί. Καπνὸς ἐρυθρὸς ἐξήρχετο τῶν πύλων... Τότε ἐπῆγεν ὁ εἰς ἡγεμὼν πρὸς τὸν ἕτερον καὶ εἶπεν: «Ἀδελφε, εἶχον ἄδικον καὶ θὰ σοὶ ἀποδώσω τὸν λαγῶν».

Ὁ δὲ λαγὼς εἶχε βεβαίως σαπῆ ἐν τῷ μεταξύ.

Καὶ οἱ ἡγεμόνες ἐώρτασαν μεγάλως τὴν συμπεριλίωσιν των. Οἱ κώδωνες ἤχησαν, τὰ πυροβόλα ἐβρόντησαν, λευχεῖμονες κόραι ἐρριπτον ἄνθη, καὶ τὰ παιδιά τῶν σχολείων ἔψαλλον πατριωτικὰ ἄσματα, ἐγένοντο πολλαὶ προπόμεναι εἰς τοὺς ἐνδόξους καὶ ἀδελφωμένους ἡγεμονικοὺς οἴκους, ὁ δὲ δήμαρχος ἐξεφώνησε μακρότατον πανηγυρικὸν, ἐν τῷ μῆσῳ τοῦ ὁποίου οἱ ἀκροαταὶ ἀπεκοιμήθησαν κατὰ δὲ τὸ τέλος ἐξύπνησαν πάλιν ὑπὸ τῶν βροντερῶν ζητωκραυγῶν. Ἐκάτερος τῶν ἡγεμόνων ἔδωκεν αὐτῷ παράσημον, καὶ ἡ ὑπόληψις του ἠῤῥῆσεν ἕσον καὶ ἡ κελίδια του.

Ὁ δήμαρχος εἶχεν υἱόν, ὅστις εἶχε ἐκστρατεύσει ὑπὲρ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει πλέον...

(Ἐκ τῶν Νέων Μύθων τοῦ Schlosser)

Ἡ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΝΘΗ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ

Ἡ κυριώτατη τοῦ σιδηροῦ καὶ ἀκαταπονήτου τούτου ἀνθρώπου ἀδυναμία, ἐκτός τῆς πρὸς τὰς ὠραίας γυναίκαίς μορφῆς, ἦτο καὶ ἡ πρὸς τὰ ἄνθη, δι' ὧν πάντοτε ἦσαν καταστόλιστα τὰ δώματά του. Ἡ ἀδυναμία αὕτη εἶνε γενικὴ τοῦ ἰσχυροῦ τῶν Χοεντζόλλερν γένους, πάντες δ' οἱ πρόγονοί του εἶχον καὶ ἰδιαιτέραν ἕκαστος ἀδυναμίαν πρὸς ἐν τι ἄνθος, ὅπερ κατήγτα οὕτω τὸ σύμβολον τῆς ἀγάπης του. Οὕτως, ἡ μήτηρ του, ἡ ὠραία βασίλισσα Λουίζα, ἠγάπα περιπαθῶς τὰ εἶσομα ρόδα, τὰ ὅποια δι'

ὄλου τοῦ ἔτους δὲν ἔλειπον ἐκ τῶν αἰθουσῶν τῆς. Καὶ ὁ υἱὸς τῆς λοιπὸν Γουλιέλμος, ἠγάπα μὲν πάντ' τὰ ἄνθη — «Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἀγάπα τὰ ἄνθη» — λέγει καὶ τὸ πασίγνωστον δημοτικὸν ἄσμα τὸ περιγράφον τὸν ἦρωα τούτου, ἰδιαιτέραν ὅμως ἀδυναμίαν ἠσθάνετο πρὸς ἐν τὸ ἄσμον, ἀλλὰ καλλιχρουν ἄγριον ἄνθος τῶν ἀγρῶν, τὸν γλαυκὸν κόσμον (Kornblume), ἐκ τοῦ ὁποίου ἐφρόντιζον νὰ τῷ προσφέρωσι πανταχοῦ ἀνθοδέσμας καὶ στεφάνους· ὁ δὲ λόγος τῆς τοιαύτης προτιμῆσεως του ἔχει τὴν ἀρχὴν του εἰς συγκινητικὸν τι ἐπιπέδιον, τὸ ὁποῖον διηγείται εἰς τὰ μνήμονεῦματά του, ἡ κυρία τῆς τιμῆς καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀντροφὸς τοῦ βίου τῆς βασίλισσας Λουίζας κόμισσα Φόξ. Ἡτο θέρος τοῦ 1803, λέγει, ἡ Πρωσσία εἶχε θραυσθῆ ἑριστικῶς μετὰ τὴν ροδερὰν ἤτταν τοῦ Ἀουερσταϊτ, καὶ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐκπτώτος ἐφευγε μετρημισμένη τὰς καταδικωκούσας ἐρδὰς τοῦ Κορσικανοῦ. Ἡ βασίλισσα Λουίζα μετὰ τῶν πέντε τέκνων τῆς, ἐφευγεν ἐπὶ δύο ἀγοραίων ἀμαξῶν ἐκ Τελσίτης εἰς Μεμέλτην. Οἱ τρεῖς νεώτατοι βασιλοπαῖδες εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς πρώτης ἀμάξης μὲ τὴν κ. Φόξ, ὁ δὲ διάδοχος, δευτεκαστῆς τότε καὶ ὁ δεκαετῆς ἀδελφὸς τοῦ Γουλιέλμου μετὰ τῆς βασίλισσας, εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀμάξης. Ἡ φυγὴ ἐγένετο μετὰ φόβου καὶ ἐπιμόχθως, διότι αἱ ἀμαξῆαι ἔστεκον ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀποσκευῶν. Ἀφῆνης ἐν τῷ μῆσῳ τῆς πεδιάδος ἐθραύσθη εἰς τροχὸς τῆς δευτέρας ἀμάξης ἡ δὲ βασίλισσα καὶ οἱ δύο υἱοὶ τῆς ἐξεληθόντες αὐτῆς εὐρίσκοντο ἐν ἀπορίᾳ καὶ ἀγωνίᾳ ἐν τῷ μῆσῳ τῶν ἀγρῶν. Ὁ ἀμαξηλάτης ἔτρεξεν εἰς τὸ πλησίον χωρίον νὰ καλέσῃ ἀμυξοπηγῶν τινα πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τῆς ζημίας, ἡ δὲ βασίλισσα μὲ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπεσῦρθησαν ὑπὸ τὴν σκιὰν μεμονωμένου δένδρου, ἐν τῷ μῆσῳ σπαρτῶν. Ἐκεῖ τὰ παιδιά, ὅπως παρηγορήσωσι τὴν πλήρη πικρίαν μητέρας των καὶ παίζωσι καὶ αὐτὰ, ἐμάζευον ἐκ τῶν γλαυκῶν τοῦ ἀγροῦ ἄνθεων τοῦ κυάμου καὶ ἐρριπτον αὐτὰ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς βασίλισσας, αὕτη δ' ἐπλεξεν ἐξ αὐτῶν στεφάνους καὶ ἐκόσμησε δι' αὐτῶν τὰς κεφαλὰς πρῶτον τοῦ Γουλιέλμου καὶ ἔπειτα τοῦ διαδόχου. Ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν ἦτο ἀνεκλάλητος, ἡ δὲ φιλόστοργος μήτηρ βλέπουσα τὰ ὠραία των μέτωπα ἀστράπτοντα ὑπὸ τὰ καλλιχρουν ἄνθη, ἐγάλασε καὶ αὕτη ὑστερον ἀπὸ τὸσον καιρὸν πικριῶν καὶ πόνου ψυχικοῦ, καὶ ἐγένετο εὐθυμότερα». Μετὰ τινος ἡμέρας, ἡ βασίλισσα ἠναγκάσθη νὰ παρευρεθῆ εἰς τινα χορὸν τοῦ Ναπολέοντος ἐν Τελσίτῃ. Ἐστόλισε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος τῆς μὲ τὰ ἄγρια ἐκεῖνα τοῦ ἀγροῦ ἄνθη, τὰ ὅποια τόσον ἐπρεψαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν τέκνων τῆς, ἡ δὲ ἐντύπωσις, ἣν ἔκαμεν ἡ ἔκτακτος καλλονὴ τῆς ὑπὸ τὸ κόσμημα τοῦτο, ὑπῆρξεν ἔκτακτος. Ἐκτοτε ὁ Γουλιέλμος, ὅστις ἐλάτρευε τὴν μητέρα του, ἠγάπα ἰδιαζόντως καὶ περιέβαλε τὰ τέως παρημελημένα καὶ ἄσχημα ταῦτα ἄνθη.

Μεταξὺ δύο κυριῶν τοῦ συρμοῦ :

— Καὶ ποῦ ἀγοράσατε τὰ δόντζα σας;

— Τί λέτε κυρία; Εἶνε δικὰ μου, γνήσια.

— Ἄχ! τὰ ὠραία! πῶς ἀπὸ ποῦ! Τὰ πέρνει κάναθε γιὰ τὰ καλλίτερα ψεύτικα!

*

Τί εὐρεῖ ὁ κύριος περὶ τοῦ ὑπηρετοῦ;

— Τίποτε.

Καὶ ὁ ὑπηρετῆς περὶ τοῦ κυρίου;

— Τὰ πάντα.